

# Kontakten



*Ericsson*  
LM

LM-ARNAS TIDNING

NR 1 1958

# Kontakten

## LM-arnas tidning

Ansvärlig utgivare: Hugo Lindberg  
Redaktör: Sigv. Eklund, tel. 453  
Redaktionssekr.: M. Linday, tel. 1770

### Redaktionskommitté:

Albert Milton, Vt 36, tel. 806  
Charlie Wodsten, TVkC, tel. 226  
Folke Zandin, Vas, 611  
Karl Einar Österlund, Vt 18, tel. 718

### Lokalredaktörer:

J Hagdahl, Ermi och BA, tel. 56; E Hellström, Sieverts Kabelverk, tel. 319; J Wäneland, SER, tel. 305; S von Melsted, SRA, tel. 211; M Steiner, Kabelverket, Älvsjö, tel. 31; B Larsson, Alpha, tel. 17; A Hofström SIB, tel. 231; P Nyhult, Rifa, tel. 109; C G Lofgren, FÖB; tel. 250; E Wandel, RGA, tel. 163; G Falkman, HU; S Jönsson, Katrineholm; P Mowald, Söderhamn, tel. 49; Å Bergman, Karlskrona, H. Leksell, Örebro. L. Falk, Alingsås.

### Omslagsbilden:

En av årets bronsplaketter vid HF var Erik Eriksson, fanfarblåsaren själv (t.v.) Han blåste tillsammans med en kollega, Gösta Forsberg, en tack-fanfar för VD, som tyckte att det kanske blev litet för mycket av det goda.

### Ur innehållet:

	Sida
Guldmiddagen .....	3
Sieverts guidklubb .....	4
Bronsplaketter .....	5
Flygande LM-försäljare .....	6
Bandspelarfabriken .....	7
LM-hobbies IV .....	10
Söderhamns-lager .....	11
LM i Darmstadt .....	12
Tackspalten .....	13
Lucior .....	14
Internationella teleunionen .....	15
Hälsokonferensen .....	16
Slaggrutemänn .....	17
Glimtar från verkstadsklubben .....	18
LM har fått ny skjutbana .....	19
Schackspalten .....	20

## Nya patent i koncernen

Följande uppfinningar gjorda inom koncernen har under tiden 8 november 1957-14 januari 1958 beviljats patent (förteckningen anger uppfinnarens namn och tjänsteställe, uppfinningens titel samt patentnummer):

Enger, P J S, SIB - Polariserat magnet-system - 161 866;

Persson, L, HF/KzC, v Sivers, C H, tidigare HF/Tu, Wadö, K, HF/Kzb, Wickman, R, MÖ/Kfd - Anordning för momentan kompression och expansion av en signal - 161 919;

Hagdahl, E J, RMI, Polasek, K, RMI - Anordning för framställning av spolar med hög fyllnadsfaktor - 161 982;

Hansen, W W, Danska statsbanorna, Ahlberg, C F, SIB, Andsjö, E E, SIB, Hof-

ström, A W, SIB - Förfaringssätt vid linjeblocksinstalleringar för järnvägar - 162 039;

Nilsson, N E, RGA/TvkC, Rodnert, G O, RGA/Tvk, Björk, J C H, RGA/Tvk - Kopplingsanordning för automatiska abonnentväxlar - 162 042;

Myrgren, B V, HF/Ume - Signalanordning - 162 043;

Hägglund, K H, SKV, Westerlund, E G, SKV, Peuron, U A, tidigare SKV - Anordning för undertryckande av grundfrekventa och underfrekventa ferromagnetiska svängningar i växelströmskretsar - 162 046;

Överby, S L, SER - Förfaringssätt att ur en smältbar substans avlägsna i denna lösta föreningar - 162 220;

Bergmann, A K, HF/YtoC, Bergström, H L, HF/YkC - Sätt att bibehålla formeringen hos selenlikrikare - 162 289;

Nilsson, N E, RGA/TvkC, Björk, J C H, RGA/Tvk, Rodnert, G O, RGA/Tvk - Telefonanläggning för abonnentledning med olika trafikrättigheter - 162 459;

Ulin, L G, HF/Us - Tidgivare för utsändning av periodiska signaler i telekommunikationsanläggningar - 162 465.

## Sten Tiberg har avgått

Ingenjör Sten Tiberg lämnade den 31 jan. sina befattningar som SpkC och t. f. SpC. Ing. Tiberg kommer i fortsättningen att tjänstgöra på L M Ericsson några dagar per månad som konsult - speciellt i lärlings- och andra utbildningsfrågor i produktionsavdelningarna.

## Organisationsändringar vid moderbolaget fr.o.m. den 1 mars 1958

### Uppdelning av SD:s arbetsuppgifter

Befattningen som SD kommer att upphöra fr. o. m. den 1 mars 1958. SD:s tidigare huvudsakliga arbetsuppgifter uppdelas enligt följande:

Direktör Malte Patricks skall med beteckningen HD inom direktionen svara för samordning och övervakning av samtliga sakavdelningars verksamhet. Jämsides härmed bibehåller han chefskapet för X-avdelningarna.

Ekonomiavdelningen E med dess chef EC kommer att sortera under ED.

Organisationsgruppen So överföres till ID och betecknas Dio.

### Produktionsfrågor

Direktör Thorelli blir tills vidare sammanhållande för vissa produktionsfrå-

gor och särskilt produktionens fördelning mellan olika tillverkningsenheter. Dessutom kommer han bl. a. att företräda bolaget i vissa organisationer.

Direktör Kåell kommer att samarbeta med direktör Thorelli i produktionsfördelningsfrågor utan särskild internbeteckning. Ingenjör Redtzer behåller nuvarande arbetsuppgifter och får beteckningen Dpp.

Sp:s beteckning ändras till Dp. Dp skall som hittills vara en allmänt rådgivande instans i produktionsfrågor med speciell uppgift att följa utvecklingen av tillverkningsteknik- metod- och arbetsstudier samt kontrollmetoder etc. Civilingenjör H Boye blir DpC.

DpC är även sammanhållande för fabriker i Gröndal, Bromma, Huddinge, Örebro och Mölndal. Med ingenjör S Tiberg som konsult svarar han för lärlingsskolan.

Överingenjör S Jacobsson, VC, är som förut chef för HF/V och dessutom sammanhållande för fabriker TV, Kh (som tillhör HF/V), KA och SÖ.

Direktör O Hult, IM, handlägger, liksom tidigare, frågor rörande koncernens utländska fabriker.

### Teknisk direktör

Direktör Christian Jacobæus får beteckningen TD.

### Chef för Df

Civilingenjör Arne Stein utnämns till direktör och chef för direktionsavdelningen för försäljningsfrågor. Hans interna beteckning blir FD.

**Bolagets direktion** kommer att bestå av VD, ID, ED, HD, TD, FD och AD.

Handläggningen av olika frågor sker under ledning av den direktionsmedlem, som närmast är ansvarig för ifrågasättande sakområde.

För samordning av vissa produktionsfrågor blir direktör Thorelli tills vidare adjungerad ledamot av direktionen.

**Ställföreträdare för VD** blir vice VD Lindberg och vice VD Ohlin i nämndordning.

I den mån ytterligare modifieringar i organisationen eller i bokstavs-beteckningar bli nödvändiga kommer dessa att publiceras av resp. instanser.

Ändrade organisationsplaner kommer med det snaraste att utsändas.

Stockholm den 14 februari 1958.

S T Åberg

# GULD

## åt LM-veteraner vid middagen på Gillet

Gillet och guldmedaljutdelning, den 14:e i ordningen vid Telefonaktiebolaget LM Ericsson. Galamiddag utan frack och ordnar, men trevligt och trivsamt ändå (eller kanske just därför?) Närvarande: amiral Erik Anderberg, professor Ragnar Woxén, Marcus Wallenberg Jr, advokat Sven Salmonson (samtliga medlemmar av LME:s styrelse), direktionen med VD, SD och ED, och så, förstås, årets 37 guldmedaljörer, bland vilka damerna i år gjorde ett markant inslag med hela 15 stycken!

Festen var som vanligt förlagd till mitten av december, närmare bestämt den 18:e. Gott att äta, gott att dricka och trevlig underhållning med trollkarl, sång av LM:s Lucia och färnor och så till slut dans. Vid kaffet och konjaken ventilerades LM-minnen. Och undra på det! De som i år fick guldmedaljen har arbetat vid företaget i tillsammans 1 278 år!

En av de kvinnliga guldmedaljörerna heter fru Elsa Rydbeck, SRA, eller om man så vill, förman Rydbeck. Hon kan nämligen stoltsera med att för närvarande vara den enda kvinnliga förmanen inom LM-koncernen.

Hon började redan som 17-åring på Svenska Radio AB och var alltså med om att skriva radioteknikens historia. Fru Rydbeck tog nämligen aktiv del i tillverkningen av de första radiatorerna i Sverige, som sedan skulle monteras in i batterimottagarna.

Till att börja med tjänstgjorde hon vid tillverkningsavdelningen för rundradio-rör för att 1933 utnämnas till förman vid fabriken tekniska avdelning. I början av 50-talet blev hon förman vid fabriken största verkstadsavdelning, lindnings- och hopsättningsavdelningen, där hon fortfarande tjänstgör.

Fru Rydbeck berättar: Jag får väl säga som alla andra intervjuoffer i guldmedaljsammanhang: det var andra tider förr! Jag minns när jag först kom till Radiobolaget. Som liten flicksnärta på 17 år skulle jag göra min entré bland uteslutande manlig arbetskraft – det var på den tiden något alldeles oerhört att en flicka skulle börja tjänstgöra på en verkstad! Jag var faktiskt både nervös och rädd – dessutom skulle jag bara gå på prov. Dåtidens arbetsledare betraktade med största misstro »kjoltyg» i verkstadsammanhang.

Nu kan man väl endast konstatera att »provet» tydligen utföll till belåtenhet. Idag är två tredjedelar av de anställda på min avdelning kvinnor.

Det har faktiskt gått väldigt bra att kombinera hustruns, moderns och yrkeskvinnans roll – mycket tack vare en förstående make, som förresten också är LM:are. Nu kan jag inte tänka mig annat än att vara yrkeskvinna.

Min avdelning har vuxit kraftigt de senaste åren, tack vare televisionens frammarsch. Apparaterna, även den

gamla »ångradion», tycks gå mot en »kablifiering». Betecknande för utvecklingen är en av de anställdas omdöme när en ny arbetsuppgift dök upp häromdagen: »Finns det bara kablar i våra apparater nu för tiden?»

Trots att arbetsbördan ökar för varje dag trivs jag alldeles utmärkt med mitt arbete. Det är roligt att följa utvecklingen när man som jag har varit med från början. En ny apparat konstrueras, nya landvinningar görs inom tekniken och med dem följer nya problem för bl. a. min avdelning. Det är stimulerande att hela tiden få vara med om vad som händer och se konstruktionerna materialiseras, slutar fru Rydbeck.

Verkmästare Nils Andersson, HF/Vt 19, är till levnadsåren den yngste av årets LM-guldmedaljörer, trots att han har arbetat vid LM Ericsson i mer än 41 år = längst bland årets jubilarer.

Han började som 14-åring vid bolaget,

Kvällens högtidstälare, professor Ragnar Woxén, omgiven av nymedaljerade LM-damer. Fr. v. fru Ingeborg Törnkvist, fru Hanna Andersson o. fru Inga Andersson.

»det gamla LM», som låg vid Thulegatan 5. Verkmästare Andersson berättar:

– Det var besvärligt att få anställning vid L M Ericsson förr i tiden. Då var man tvungen att ha rekommendationer från en eller flera trovärdiga personer. Även om man hade sådana var det inte alls säkert att man blev anställd. Jag försökte första gången när jag var 13 år, men fick avslag. Kom tillbaka nästa år, var det vanliga svaret. Och det gjorde jag.

Som springpojke på apparatförbindningen fick jag min första inblick i en blivande storkoncern. Man tyckte att företaget då var enormt – hela 1 500 anställda! Idag kan siffran synas vara löjlig när man tänker på att det arbetar 40 000 människor runt om i världen inom Ericsson-gruppen.

Det är rätt lustigt, fortsätter verkmästare Andersson. Jag var faktiskt med om att tillverka de första 500-väljarna, d. v. s. den första automatiska telefonstationen, som används än idag i Stockholm. Den första provstationen stod förresten på min avdelning.

Sedan 1939 har jag varit verkmästare vid finmekaniska verkstaden, där vi tillverkar växelbordsdetaljer.

När jag började 1916 fanns det ingen centralvärme. I stället ålåg det springpojkar att bära in björkved. Det var en hemtrevlig stämning på gamla LM när flammande björkvedsbrasor värmdes upp verkstäderna.





Fru Elsa Rydbeck, LM:s för närvarande enda kvinnliga förman, får guldmedaljen av fru Birgitta Åberg.

Fru Elin Engdahl HF/Vt 25, var med på LM:s guldmedaljmiddag för andra året i följd – och det var hennes make också. I och med att fru Engdahl mottog guldmedaljen blev nämligen familjen den andra LM-familjen där bägge makarna har fått LM:s guldmedalj. Första året hedrades herr Engdahl med samma utmärkelse.

Fru Engdahl har arbetat på många LM-avdelningar under årens lopp. Hon förklarar emellertid mycket bestämt att hon trivs bäst där hon nu har arbetat sedan 17 år tillbaka – i LM:s packrum.

Men tillbaka till Gillet och festen. Årets högtidstalare var professor Ragnar Woxén, som också delade ut medaljerna. I sitt anförande framhöll talaren Lars Magnus Ericssons framsynthet vad gäller kvinnlig arbetskraft. »Det är nog ingen tillfällighet att bland årets guldmedaljörer finna så många kvinnor, som tjänat bolaget tillräckligt länge för att

Äldst till tjänsteåren bland 1957 års guldmedaljörer var verkställare Nils Andersson. Han arbetar vid HF på avdelning VI 19.

medaljeras», sade talaren bl. a. – L M Ericsson var nämligen det första företaget inom den mekaniska industrien i Sverige, som anställde kvinnlig arbetskraft. Och det beslutet har bolaget haft mycket glädje av.

Guldmedaljörernas tack framfördes av verkställare Nils Andersson, HF/Vt 19, som gjorde en snabb tillbakablick från sitt eget verksamhetsfält under de 40 år, som han har tjänstgjort i bolaget och fram till våra dagar. Rappt och trevligt framfört.

Vad är mer att säga? Jo, att det i år kanske var ännu högre stämning på Gillet än vanligt. Gästerna dröjde sig kvar så länge i festvåningen att serveringspersonalen ängsligt sneglade på klockan – och det var väl ett betyg så gott som något att gästerna trivdes.

Guldmedaljörerna 1957 heter:

Ebba Andersson, HF/Vt 39, Inga Andersson, BA, Johanna Andersson, HF/Vt 32, Nils Andersson, HF/Vt 19, Robert G Andersson, HF/Vt 11, C J Robert Andersson, HF/Vt 63, Nils Andreasson, BA/V, Karl Bohman, HF/Vp, Alfred Elgeryd, HF/Vt 39, Elin Engdahl, HF/Vt 25, Lisa Englund, HF/Vp, Ivar Forsberg, KV, Sven Funcke, HF/NA, Algot Hedlund, KV, Olof Hellström, HF/Vt 27, Gustav Jacobsson, HF/BC, Torsten Jacobsson, HF/Vt 27, Tyra Johansson, HF/Vt 39, Elis Klevman, HF/Lnf, Ernst Ljungdahl, KV, Rolf Ljunggren, FÖB, Ingrid Luthman, HF/Vt 17, Rut Lövgren, KV, Axel Malm, HF/Vek, Ida Peterson, HF/Cfa, Edvard Pruscha, HF/Vt 15, Karin Rudberg, Vt 39, Einar Rundström, HF/Vp, Elsa Rydbeck, SRA, Hilda Serrander, KV, Tekla Ståhl, KV, Ester Ståhlberg, HF/Vi, Gustaf Söderberg, HF/Vt 37, Ingeborg Törnqvist, HF/Vt 16, Herbert Wallin, HF/Vkt, Adolf Westerberg, HF/Vt 13 och Ruth Vougt, DKB.

## Sieverts Guldklubb

I mitten av december förra året utdelades i tjänstemannamatsalen vid Sieverts Kabelverk företagens förtjänstmedalj i guld till följande personer:

A M Attebo, Erik Schelin, Eva Kihlström, Thor Hedén, Tage Eliasson, A B Welin, Hj. Andersson, Signe Eklund, A G Johansson, N A Johansson, John Trygg, K C Andersson, A Gabriellson och B Söderlund.

Kabelverkets chef, dir A Westling, inledde medaljhögtidligheterna med ett anförande, riktat till årets medaljörer, varefter var och en fick motta medaljen av dir. Sven T Åberg. Fruarna Åberg och Westling fäste därefter medaljerna på Sieverts-veteranernas bröst.

Efter medaljutdelningen blev det gemensam middag, till vilken bl. a. tidigare års medaljörer var inbjudna.

Vid desserten följde traditionsenligt dir. N Nymansons versifierade tal med en blandning av skämt och allvar, och han hälsade med detta medaljörerna välkomna i Sieverts guldklubb.

Medaljörernas tack framfördes av ing. A Gabriellson.

I samband med »tack för maten» riktade också dir. Åberg några ord till gästerna.

Vid kaffet framträdde Kabelverkets egna förmågor och roade de närvarande med en trevlig och pigg julkabaret. Tiden går emellertid fort när man har trevligt och det blev snart uppbrott från en högtidlig, glad och trivsamt fest.

N Nymanson

Nya i Sieverts guldklubb. Sittande fr. v.: A G Johansson, A M Attebo, Eva Kihlström, A Gabriellson och N A Johansson. Stående: Hj. Andersson, A B Welin, B Söderlund, E Schelin, T Eliasson, Thor Hedén, K G Andersson och J Trygg.





Uppsättare Agne Nilsson, Rifa, var med bland årets guldmedaljörer. De övriga herrarna känns väl igen?



Vid AB Ermi fick Holger Davidsson och Lennart Nyqvist bronsmedaljen efter 25 års tjänst inom LM-koncernen.

## "25-åriga" LM:are fick bronsplakett

Sista arbetsdagen före julafton är det mer än vanligt livligt på HF. Trumpetfanfarer väcker uppseende i korridorer och verkstäder, direktionen med VD, Sven T Åberg, i spetsen hastar under ett par timmar genom LM-lokalerna i full fart – det är dags för plaketttutdelning. Bronsplaketten skall delas ut till tjänstemän och arbetare, som varit i bolagets tjänst i 25 år. Det är en trevlig tradition, som ger en försmak av kommande julefröjder. Bronsplaketttutdelning = »julen blåses in», kan präglas som devis.

Dagen före plaketttutdelningen vid HF i år, den 21 dec., hade direktionen samma trevliga uppdrag att utföra vid de andra stockholmsföretagen i LM-gruppen. Det blev snabbvisiter på Rifa, Huddinge, Ermi o. s. v., som också fick sin beskärda del av plaketter och julpengar.

I år blev det ett extra trevligt inslag under utdelningen på verkstaden vid HF. Fanfarblåsaren sedan 1951, Erik R Eriksson på F 67, var nämligen med i den illustra samling, som fick bronsplaketten 1957. Verkstadsledningen tyckte naturligtvis att det skulle vara litet förargligt om han skulle bli tvungen att blåsa sin egen fanfar. När VD med följe (bland dem Eriksson) kom in på F 67 hade man därför ordnat med en dold trumpetare, som elegant svarade på Erikssons »giv-akt-signal», och som sedan blåste Erikssons fanfar – lika rent som sin kollega.

Så följde vid 12-tiden den lika ovtungna som trevliga lunch, till vilken samtliga bronsplaketttörer som vanligt var inbjudna. Vid festbordet i tjänstemannamatsalen presiderade VD och höll ett

kort hälsningstal, speciellt riktat till årets bronsplaketttörer. De senares tack till bolaget framfördes lika kort och snärtigt av civilingenjör Sven Friberg från Df.

I samband med lunchen fick årets bäste förslagsställare motta sitt extrapris, en Radiola Altett. Men mer om det på annan plats i tidningen.

De 45 damer och herrar, som fick 1957 års bronsplakett, heter:

Harald Ageklint, HF/Vt 13, Fritz Andersson, HF/Zm, Elis Andsjö, SIB, Åke Belfrage, FÖB, Stig Bergman, HU, Magnus Bischof, HF/Zm, Åke Brodén, HF/Zm, Gotthard Claesson, HF/Vt 04, Gerhard Cornelius, TV, Tage Dahlström, HF/Vt 01, Greta Danielsson, KV, Holger Davidsson, RMI, Einar Eriksson, HF/Zm, Erik H Eriksson, ABA, Erik R Eriksson, HF/F 67, Kurt Fagerlin, HF/Vp, Sven Friberg, HF/Df, John Gannfors, HF/Zm, Nils Gerhardsson, Kbh, Nils Gustavsson, HF/Vts, Torsten Hallberg, DKB, Hugo Hallin, BA, Gösta Heijkenskjöld, RMI, Ernst Hellman, HF/Vt 25, Gösta Hultqvist, HF/Vt 36, Tore Janryd, HF/Evp, Adolf Johansson, HF/Vt 19, Rudolf Konradsson, HF/Vt 11, Tore Lindgren, KV, Gunvor Lorentz, HF/Vp, Rune Lundgren, HU, Agne Nilsson, Rifa, Lennart Nyqvist, BA, Philip Odland, Fx, Bertil Oliversjö, FÖB, Rolf Ohlsson, Kkd, Karl Persson, HF/Vt 12, Sigurd Persson, Rifa, Sune Skantz, HF/Vt 45, Erich Säfström, RGA, Tore Sällström, HF/Vt 48, Svea Söderholm, HF/Vt 63, Roland Tyrell, HF/Vt 39, Gösta Willson, KV, och Hjalmar Österberg, ABA.

Gunvor Lorentz, HF/Vp, får representera samtliga »25-åriga» damer, som fick 1957 års bronsplakett.



Ing. Sven Friberg heter bronsplaketttören, som här avtackas av VD.





## Flygande LM-försäljare i Norrland

LM har fått sin första flygande försäljare! Riktigt flygande, eftersom det är han själv som sitter vid spakarna i planet. Det är 30-åriga Henry Österlund, stationerad vid LM-filialen i Sundsvall, som med en vältrimmad Piper Cub besöker radiohandlarna i hela Norrlands-distriktet och säljer framför allt Radiola-produkter. Samtidigt utnyttjar han naturligtvis också flygplanet som reklammedel – var viss om att det väcker uppestånd när Österlund landar sin maskin på någon äng i de norrländska städernas närhet!

Före och efter besöket hos kunderna/radiohandlarna lågsmiffar LM:aren över samhällen och »pratar för varan» i en högtalare. Samtidigt kastar han också ut flygblad.

Chefen för LM:s Sundsvalls-kontor, disp. A. Wistrand, är en av initiativtagarna till den här försäljningen via flygplan. Han berättar:

– Man kanske tror att kostnaderna för flygning är betydligt större, än om vederbörande försäljare skulle åka bil. Så är emellertid inte fallet. Tänk på försäljarnas ordspråk: i Sydsverige kör man bil en mil för att träffa *tio* kunder. I Norrland däremot kör man *tio* mil för att träffa *en* kund! En bilande försäljare måste kanske köra i fem timmar för att komma till kunden. Med ett flygplan gör han samma resa på en halvtimme. Bensinkostnaderna blir ungefär lika stora i bägge fallen. Dessutom sparar han in rätt mycket av hotellkostnader m. m.

– En annan sak, som är viktig för en försäljare: han kan genom att det tar så kort tid att flyga hinna med många återbesök hos sina kunder.

– Vi har dessutom sparat in de vanliga annonskostnaderna och i stället lagt ned dem på flygplanet.

I början hade vi otur med »vårt» plan. Det kanske är säkrast att tala om att planet är hyrt och alltså inte ägs av företaget. Någon dag efter det vi hyrt maskinen inträffade en smärre olycka, vilket medförde att planet måste repareras. Försäljningen kom därför igång drygt en månad senare än beräknat.

Så vitt vi kan bedöma läget i dag har

emellertid »det flygande försöket» slagit väl ut. Vi tänker fortsätta även i år och har funderingar på att utrusta planet med pontoner i stället för hjul. Det skulle betyda att vår försäljare kan nå betydligt fler platser än hittills.

I samband med försäljningen har även radiohandlarna engagerats i en reklamkampanj. De sänder ut grupporsband, trycker »presentkort», ordnar mindre utställningar i samband med flygbesöken osv., slutad disponent Wistrand.

Henry Österlund, den flygande försäljaren, har tidigare arbetat sex år vid flyget som signalist och navigatör. Han har vid det här laget ca 400 flygtimmar bakom sig. Under de tre månader, som flygförsäljningen varade förra året, har han lagt 600 norrländska mil bakom sig.

– Det värsta är att det blir rimfrost på vingarna under natten, säger Österlund. Det måste tina bort innan jag stiger upp igen. Min kärra kostar för övrigt där den står omkring 15 000 kr – inte mycket mer än en flott resandebil. En ny »Cub» går däremot på 30 000 kr. Det är meningen att jag i år skall skaffa en kraftigare maskin som gör 150–160 km/tim. »Cuben» gör bara 100–120 km/tim. I februari hoppas jag att kunna sätta igång med flygningen igen. Då sätter jag skidor på planet och flyger igen, slutar LM:s flygbitne försäljare.

Ing. Henry Österlund, Sundsvall-filialen, är LM:s första flygande försäljare. Han sitter själv vid spakarna i planet, med vilket han genomkorsar Norrland för att besöka återförsäljarna/radiohandlarna. En av de senare önskar här Österlund välkommen.



## Venezuela:

### LM Ericsson blev det bästa telefonbolaget

Det svenska telefonbolaget, LM Ericsson, korades för någon tid sedan till »det bästa telefonbolaget» genom en omröstning i Caracas i Venezuela. Omröstningen var anordnad av den största venezolanska tidningen, »El Universal». Mellan 30- och 40 000 röstande eller drygt hälften av tidningens läsare deltog.

Omröstningen, som var upplagd som en kommersiell opinionsundersökning, var på samma gång en pristävling för »El Universals» läsare. Den syftade till att få fram vilka företag och produkter,



Ing. Kjell Nordby, Venezuela, fick å LM Ericssons vägnar motta ett diplom sedan bolaget genom en omröstning i landet korats till »det bästa telefonföretaget».

som inom varje varuområde hade det största förtroendet hos allmänheten i Venezuela.

På frågan »vem säljer den bästa telefonutrustningen?» gav närmare 11 000 läsare, eller 35 procent, sina röster åt Telefonaktiebolaget L M Ericsson.

Segraren inom varje varugrupp fick en kontant premie och förmånen av publicitet i form av annonsering i »El Universal». Dessutom upplät Venezuelas radio en och en halv timme åt de segrande företagen för annonsering i den venezolanska radion.

L M Ericssons representant ing. Kjell Nordby fick å bolagets vägnar motta ett diplom som minne av omröstningssegern.

Slutligen kan konstateras att L M Ericsson var det enda svenska företag, som segrade i »El Universals» omröstning.

## Där Ericordern kommer till:

### Bandspelarfabriken i Örebro

I början av januari, då snön låg vackert vit över hela Sverige, hade Kontaktens medarbetare tillfälle att hälsa på LM:arna vid Bandspelsfabriken i Örebro. Markurells idylliska Wadköping är definitivt försvunnet. Örebro har blivit en av Sveriges största industristäder, där sko- och kexfabrikationen är mest känd. Sedan fem år har emellertid en annan industri, låt vara i blygsam skala än så länge, dykt upp: LM Ericssons Bandspelarfabrik.

Den ligger i utkanten av Örebro, vid en gammal travbana som numera endast används för träning. Alldeles intill knuten hittar man också Örebro flygfält, som emellertid inte tycks vara så »befluget», att det stör arbetet i fabriken.

Fabriken är nästan splitter ny – LM:arna flyttade in i de nybyggda lokalerna för bara ett och ett halvt år sedan och har nått och jämnt kommit i ordning. Gårdsplanen utanför är än så länge en leråker, över vilken snön hade lagt ett barmhärtigt skylande täcke. Grannhusen är ännu inte klara – byggnadsställningar och byggmaskiner syns överallt. Ett nytt industrisamhälle har vuxit upp här ute.



Konferens hos ÖRC, Åke Elmquist (t. v.). De övriga herrarna heter Per O Pettersson (Pop), inköps- och planeringschef, samt Henning Leksell, kamrer.

ÖRC, chef för örebrofabriken är ing. Åke Elmquist och under sig har han närmast inköpschefen, Per Olof Pettersson, POP gemenligen kallad, som förresten också är planeringschef, samt kamreraren Henning Leksell, som tidigare varit knuten till HF:s revisionsavdelning och Söderhamns-fabriken.

Den kamerala avdelningen är minimal vid örebrofabriken: den består egentligen bara av kamrern själv och två damer, som sköter om avlöningar, faktureringar, kassan och telefonväxeln.

Planeringen är inte stort större den: tre man, som till sin disposition också har två flickor som skriver maskin. De båda senare står för övrigt även till kameralavdelningens förfogande.

Laboratoriet, som också är konstruktionsavdelning, »regeras» av ing. G Abrahamsson, som till sin hjälp har två man. Det är förresten här som LM:s senaste bandspelare konstruerades och utformades, »den lilla Ericordern».

#### Bandspelarfabrikens produkter

Bandspelarfabrikens produktion omfattar:

1. Bandspelare, som kan sägas utgöra mer än 50 % av produktionen;
2. Telefonsvarare. Andra LM-företag gör emellertid många av detaljerna, men slutmontaget och en del av primärtillverkningen sker i Örebro;
3. Fotocellförstärkare, porttelefoner, enheter av kombinationssystem, t. ex. radio-, bandspelar-, grammfon- och förstärkarenheter.
4. Slutligen kan man konstatera att Bandspelarfabriken också är »beställningsskrädderi» för bandspelare. För närvarande tillverkar man en speciell bandspelare för svenska flygvapnet.



#### KTB 212, den lilla Ericordern

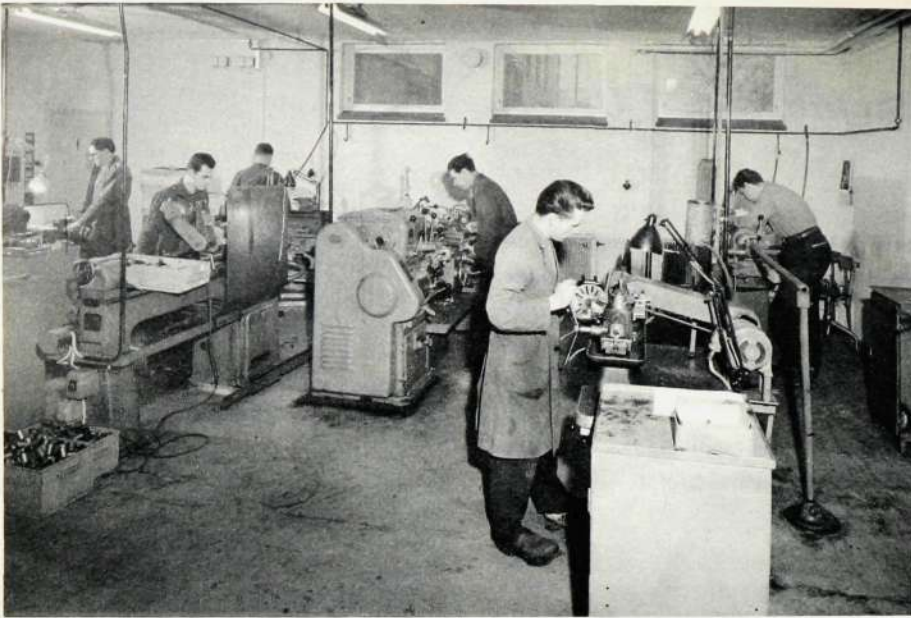
Örebrofabriken startades för fem år sedan. Eftersom den magnetiska metoden för konservering av ljud på band så snabbt vunnit popularitet över hela världen, ansåg man inom LM:s ledning att det var befogat med en svensk bandspelarfabrik, och introducerade snart Ericordern på den svenska marknaden. I dag har det visat sig att man »satsat på rätt häst», eftersom Ericordern blev en försäljningssuccé och tillverkningen av magnetofonband femdubblats under de senaste tre åren.

LM har så småningom ansett det vara lämpligt att komplettera sitt tillverkningsprogram med ytterligare en modell av Ericordern, som skulle ha bl. a. mindre dimensioner och lägre vikt. KTB 212 blev den officiella beteckningen, och apparaten är avsedd för allmänt bruk, för upptagningar av såväl musik som tal.

Man kan säga att KTB 212:s väg från detaljer till färdig produkt helt och hållet går genom Örebro-fabriken. Man börjar med planering och inköp av behövt material, varefter maskinverkstaden, som ligger i fabriken bottenvåning, bearbetar råmaterialet och delvis också halvfabrikaten. Pressar, svarvar, fräsar

I utkanten av Örebro, alldeles vid flygfältet, ligger LM Ericssons Bandspelarfabrik.





Maskinverkstaden ligger i bottenvåningen. Pressar, fräsar, svarvar etc. sätts igång för att behandla olika primärdetaljer till bandspelare, telefonsvarare etc.

sätts igång och arbetet går undan med att forma samtliga primärdetaljer.

Detaljerna avsynas och går sedan till olika förråd där de får ligga tills nästa avdelning behöver dem i hopsättningsprogrammet. Det är monteringsverkstaden, där majoriteten av Bandspelarfabriken sätter damerna arbetar, som sedan beordrar fram de olika detaljerna.

I monteringsverkstaden sätter man inte bara ihop bandspelare. Även de övriga detaljerna får här sin slutliga placering i resp. apparater. Här finns en bänkgupp, vid vilken man bara sysslar med telefonsvarare, vid en annan grupp håller man på med mekanisk slutjustering och lådisättning, förstärkarmontage till både telefonsvarare och bandspelare samt specialförstärkare är den enda uppgiften vid en tredje bänkgupp, montering av mekanism till bandspelare vid en fjärde och så förstås alla specialarbeten, som hopsättning av porttelefoner, kombinationssystem o. dyl. vid en femte.

Efter monteringen passerar alla pro-

dukter provrummet, där ing. Hans Holgersson och hans provare tar hand om dem. Här utsätts produkterna för elektrisk och mekanisk provning och, i det här fallet det inte minst viktiga, lyssningsprov. Det senare provet sker i en specialbyggd ljudisolerad hytt, så att provaren inte skall störas av några ovidkommande ljud, varken från gatan eller från fabriken.

När alla provningar är klara körs de färdiga produkterna till packrummet för att sedan levereras till de väntande kunderna.

### Telefonsvarare

Den andra produkten i storleksordningen vid Bandspelarfabriken, eller produkterna, kanske man skulle säga eftersom det finns flera typer, är telefonsvarare. De finner en allt större marknad och i synnerhet har kombinationen bandspelare/telefonsvarare kommit till användning inom snart sagt alla verksamhetsområden. Många sjukkassor i landet

har nu installerat L M Ericssons automatiska telefonsvarare, och samma är förhållandet med många andra företag, privata och statliga.

### »Beställningskrädderi»

Bandspelarfabriken håller sig också med ett »beställningskrädderi» för bandspelare. Det kan ju ofta uppstå tillfällen då man av utrymmes- eller andra skäl inte kan använda någon av standardmodellerna, utan behöver en specialkonstruerad bandspelare. Då står fabriken till tjänst med konstruktionsråd och förslag.

För närvarande håller »beställningskrädderiet» på att tillverka en mycket diminutiv bandspelare, som skall monteras in i svenska flygvapnets plan. Bandspelaren väger inte mer än 1,8 kg och är inte större än en ordinar cigarrlåda. Den skall monteras in i flygplanen och spela in allt tal mellan piloten och markstationen. Fördelarna med ett sådant arrangemang är uppenbara: under en spaningstur behöver piloten inte belasta minnet med vad han ser – han bara talar in sina iakttagelser på bandet, som spelas upp vid hemkomsten till flottiljen. Om det skulle ske en olycka med dödlig utgång, kan man eventuellt få reda på vad som föregick haveriet – om bara bandspelaren är hel vid nedslaget.

Svenska Aeroplan Aktiebolaget, SAAB, har redan börjat använda samma typ av apparat i sina provplan.

### Stort intresse för idrotten

Örebro är ju som bekant en verklig idrottsstad med representation i de högre serierna både i fotboll, handboll och bandy. Det är väl därför ganska naturligt att personalen vid Bandspelarfabriken är idrottsintresserad och har en livaktig idrottsklubb. Ordföranden, verkmästare Per Eriksson, träffas på mekaniska avdelningen. Han berättar att man håller på med hockey, fotboll, handboll, simning och bordtennis. Simningen är

Gustaf Jansson är den äldste vid Örebro-fabriken. Han arbetar på avdelningen för lådisättning.



Verkmästare Per Eriksson, ordf. i ÖR:s idrottsklubb, och Gösta Åkerberg, vid en av fabriken moderna maskiner.



Örebro-fabriken har egen verkstadsklubb. Ordföranden heter E Magnusson och arbetar på maskinverkstaden.





Det här är monteringsverkstaden och vad man sysslar med anger namnet. Produkterna är bandspelare (Ericorder och KTB 212), telefonsvarare, porttelefoner m. m.

Bandspelarfabrikens bästa gren och man placerade sig hyggligt vid de senaste Bosö-spelen. Nu planerar man närmast att sända upp ett hockeylag till KCM.

### Kamratanda och trivsel

Verkmästare Eriksson berättar en del annat också. Han är en av dem som » varit med från början » och följt utvecklingen av fabriken. Han konstaterar bl. a. att förutsättningarna för trivsel är stora vid fabriken, och trivs gör man sannerligen och har gjort från första början, säger han. – Det är trevligt folk på samtliga avdelningar och man kommer bra överens med både kontors- och verkstadspersonalen. Rätt betecknande för stämningen här är väl bl. a. den årliga Luciafesten. De senaste två åren har en liten flicka, 3–4 år gammal, varit vår enhälligt valda Lucia. Det går glatt till på festerna vid Lucia-tid förresten. Ing.

G Abrahamsson (sittande) är chef för laboratoriet. En av hans medhjälpare heter B Kjellström.



Hans Holgersson är stående »medaljuddelare» till samtliga som gjort »tabbar» under året. Och det är hela fabriken! Från chefen och ned till yngste springpojken, alla får sin släng av slevan och ett vackert »hyllningstal» på köpet. Det är nog det mest uppskattade inslaget under året bland samtliga anställda här nere. Att det hela sker på skoj, hoppas jag att läsarna förstår . . .

Ungefär samma inställning till sin arbetsplats och »kollegerna» har Gösta Åkerberg, som arbetar på samma avdelning som Eriksson. Han gillar att arbeta på en mindre fabrik – det blir inte så enformigt, säger han. Man får hålla på med än det ena och än det andra, jobbet blir mer all round-betonat än vid en större fabrik. – Det är egentligen idealiskt att arbeta vid en storkoncerns mindre företag. En fördel med att arbeta i en mindre stad är ju också att det i allmänhet inte blir några restider att tala om, fortsätter Åkerberg. Själv har jag t. ex. bara fem minuters väg till jobbet – hur många vid HF kan säga det?

Men det finns också en del som jag skulle vilja ha ändring på. Vårt matrum är alldeles för litet och vi skulle gärna vilja ha en servering av HF-typ. Men å andra sidan är vi ju ganska nyinflyttade – det kanske kommer med tiden.

Gun Forsberg heter en parant ung dam som hör till Bandspelarfabrikens »veteraner», så ung hon än är. Hon har arbetat vid företaget från början och kopplar förstärkare, bandspelare och telefonsvarare. Hon tycker att jobbet är kul, även om det kanske var roligare förr – men det är ju en gammal känd visa.



Provrummet är den sista anhalten för produkterna på deras väg till distribution. Ing. Hans Holgersson (provrumschef) och »veteranen» B Larzon kontrollerar att en bandspelare är fullgod.

Känslan av ett ovanligt trevligt kamratskap dröjde sig kvar länge efter besöket vid Örebro-fabriken med sina 75 anställda – även om, som verkmästare Eriksson uttryckte saken, »det var hårdkörning» mellan de trivsammare momenten.

Så här fridfullt har inte flickorna Monica Lind och Lilly-Anne Ohlsson det i vanliga fall.





Husvagnen har ing. Gösta Hultman, HF/B, byggd själv. Den har varit med om många utlandsresor.

## Husvagnar och racerbåtar - när han inte bygger hus

Hur står det till med läsarnas kunskaper i båtbyggeri? Ganska dåligt på de flesta håll kan man förmoda. Och hur är det, brukar ni själva konstruera och bygga husvagnar? Inte de, heller? Det finns i alla fall en LM:are, som klarar av sådana här saker på fritiden. Han heter Gösta Hultman, och finns på HF:s byggnadsavdelning, där han är ingenjör och arbetsledare. För närvarande har han fullt schå med att få färdigt nybygget vid HF. På hans meritlista står också ett 30-tal kontrollslakterier i Sverige, vilka han har ritat och konstruerat. Gösta Hultman får emellertid inte nog av byggnadsverksamheten på dagarna: när kvällen kommer sätter han igång hemma i garaget och bygger motor- och racerbåtar, och han har dessutom byggt en husvagn. Som »fjärde man» i Kontaktens hobbyserie berättar han om sin hobby:

- Det här är inga märkvärdigheter, säger ing. Hultman. Det kan vem som helst göra. Jag byggde min första båt redan 1914 och då var jag inte mer än 18 år. Det var på den tiden då det nu legendariska »fartvidundret Duo» körde omkring i skärgården och Mälaren med den fantastiska farten av 12 knop!

Mitt förstlingsverk gjorde inte mer än omkring 6 knop och var en kravellbyggd furubåt. (Kravell innebär att »borden» ligger på samma linje medan en klinkbyggd båt har borden fastsatta utanpå varandra.) Den var ungefär 5 meter lång och snickrades ihop på två månader. Sedan jag fiskat upp en 2½ hästars begagnad motor från sjöbotten(!) var båten klar för jungfrutur. Hela kalaset kostade mig inte mer än 135 kr!

Men så inträffade en tråkig sak. Jag tog min ingenjörsexamen året efter båtens tillkomst och blev placerad i Norrland. Båten blev uppdragen men inte uppallad och täckt. När jag kom tillbaka hem på vårsidan låg resterna av båten i en enda röra på marken. Snö, is och vatten hade gjort sitt och under vintern frös vattnet och sprängde samtliga spant.

De närmast följande åren kuskade jag omkring i Norrland och sysslade med väg- och järnvägsstakningar samt sjöregleringar. Av naturliga skäl kunde jag inte ha någon fast bostad, och det skulle

därför dröja ända fram till början av 30-talet, innan jag byggde nästa båt: en racerbåt i mahogny och kravellbyggd. Den fick namnet »Lillhoppan» (något namn skulle den ju ha). Utrustad med en 60 hästars V8-motor gjorde den 32 knop. Det tog mig hela 700 timmar att bygga båten - kraven och kunskaperna hade ökat sedan min första båts tillkomst.

»Lillhoppan» hade jag kvar ända till 1945, då jag tyckte att den blev i minsta laget. Jag byggde mig en ny båt och efter 2 000 timmars arbete (kraven på fullständighet ökar som sagt med åren) eller två år, var den färdig och jag sålde »Lillhoppan». Att den nya båten skulle heta »Morrhoppan» tyckte jag var helt naturligt. Måtten var: längd 6,15, bredd 2,10 m. Det blev också en mahognybåt, kravellbyggd liksom de båda tidigare. »Morrhoppan» blev min första helracer (tävlingsbåt) och gjorde med sina 100 hästars V8-motor (upptrimmad till 218 hästar!) 38 knop.

Men så i början av 50-talet gick »skeppsbyggaren» och fick ryggsjukt. Jag kunde inte använda »Morrhoppan» längre. Det var då jag fick impulsen att i stället konstruera en husvagn att koppla till bilen. Italiens vackra land hägrade, men jag tyckte att det var alldeles för dyrt att bo där. Med en husvagn blir det billigt, tänkte jag - och så byggde jag

en. Den kostade mig omkring 1 500 kronor och är utrustad med värmeledning och en rostfri diskbänk med avlopp. Dessutom är den byggd med en finess: ett nedsänkbart tak enligt kartongprincipen. Fördelen med detta är att luft-sugningen bak, det vakuum som bildas när man kör, minskar högst betydligt. Vagnen är försedd med dubbla väggar med isolering av velit, så man kan utan vidare bo i vagnen även på vintern. Jag eldar med 2½ liter rödsprit i ett GH-aggregat och den kvantiteten räcker i 20 timmar.

Från början var vagnen byggd för fyra personer, men efter en resa just till Italien fastslogs det mycket klart att det var långt ifrån idealiskt. När jag kom hem byggde jag därför om vagnen till en tvåpersoners-vagn.

Jag vill i sammanhanget verkligen propagera för utlandsfärder med husvagn. Det är bekvämt och billigt att ha fri bostad vart man än kommer. På kontinenten är det dessutom väldigt gott om s. k. camping-platser, som konkurrerar med varandra. Där finns alla bekvämligheter - genast man kommer fram är det t. ex. bara att koppla in elektriskt ljus, om man har vagnen utrustad för sådant, eller koppla in sin elektriska rakapparat. Vid campingplatserna finns det i allmänhet också en restaurant med sällskaps-

Gösta Hultman har båtbyggeri som hobby. Den här båten är den tredje han bygger och skall så småningom göra 18 knop.



rum, bad (även barnbassänger), musik-  
kapell och jag har t. o. m. sett fyrver-  
kerier.

Italien är husvagnarnas förlovade land  
och man excellerar med att arrangera  
det så trevligt som möjligt för turisterna  
på campingplatserna. I Venedig finns  
det t. ex. sju platser som konkurrerar  
om besökarna; i Neapel är campingplat-  
sen förlagd i en vingård. Här är det bara  
att gå direkt ur vagnen och plocka några  
druvklasar till efterrätt. Alla dessa plat-  
ser är dessutom mycket billiga, på en del  
ställen t. o. m. avgiftsfria. Det finns  
dessutom en verklig fördel med att par-  
kera på en dylik campingplats: den är  
mycket väl bevakad och därför säker.  
Vad det betyder i t. ex. Neapel, där stöl-  
der inte är särskilt ovanliga, är lätt att  
förstå.

När man lever i husvagn kan dess-  
utom mathållningen bli billig. I de syd-



Det är rymligt inne i den egenhändigt byggda hus-  
vagnen. Fru Karina Hultman har gott om plats när  
hon skall diska och torka.

liga länderna kostar ju maten, råvaror-  
na, nästan ingenting i svenska pengar,  
medan däremot restaurangerna håller  
ganska höga priser.

Nu måste jag emellertid bekänna att  
jag än en gång har frestats att bygga en  
motorbåt. Just nu håller jag nämligen på  
med en 4,20 m lång och 1,80 m bred  
båt i vattenfast mahognyplywood. Den  
skall utrustas med en 10–12 hästars  
utombordsmotor. Om allt lyckas, och det  
finns ingen anledning att tro motsatsen,  
skall båten kunna göra 18 knop. För-  
delen med plywood är att båten blir  
absolut vattentät, den gistnar inte så lätt  
på land och den är lätt att dra upp. Hela  
båten väger inte mer än 100 kg. I vår  
någon gång är det meningen att den  
skall vara klar och sedan – ut på böljan  
blå igen. Det kan inte hjälpas, men sjon  
suger, trots Italien och allt det där!

Berättade ing. Gösta Hultman, som  
förresten också har byggt sitt sommar-  
nöje själv, en timrad stuga i två plan  
med 7 rum och kök, och dessutom till-  
hör flygpionjärerna i vårt land. Hans  
certifikat är utställt 1926 och har det  
förnämligt låga numret 46!



Truckförare Einar Larsson har sin verksamhet i  
Söderhamn, i lagret för 500-väljare. En låda kan utan  
besvär lyftas upp till 4,5 m och placeras på sin plats  
uppe vid taket.

## 500-väljarlager i SÖ

Det är troligen inte så många som  
känner till att lagret av 500-väljare och  
multipelramar finns i tillverkningsstaden  
Söderhamn. Så är emellertid fallet. Lag-  
ret kallas administrativt »LS 77» och är  
inrymt i en lokal som tidigare varit  
snickeriverkstad. Lokalen har visat sig  
vara mycket lämplig för sitt ändamål.  
Eftersom den också har fått gott betyg  
på grund av ändamålsenlig och rationell  
inredning, har Kontaktens platsredaktör  
tillsammans med lagerchefen, ing. John-  
ne Sörberg gjort ett besök på platsen för  
att titta litet närmare på lokalerna.

Ingenjör Sörberg berättar:

– LM disponerar en golvyta av ca  
700 m<sup>2</sup>. Den effektiva höjden är ca fem  
meter. Till en början kunde höjden inte  
utnyttjas helt, eftersom vi inte hade till-  
gång till lyftanordningar för den höj-  
den. Nu är även det problemet löst i och  
med att bolaget skaffade en batteridrivna  
truck med 4,5 m lyfthöjd. Nu kan alltså  
utrymmena närmast taket tas till vara  
helt och hållet för lagring.

Utom 500-väljare och multipelramar  
lagras för närvarande även en del järn-  
vägsreläer. En del av lagerlokalen ut-  
nyttjas också för lådspikning.

– Vi anser att lagringsproblemet har  
lösts på ett lyckligt sätt. Det gäller inte  
minst det för lageranställda ofta tunga  
arbetet, som genom den företagna orga-  
nisationen förenklats betydligt. Alla be-  
svärliga lyftningar har med de här be-  
skrivna »hjälperna» eliminerats, slutar  
ing. Sörberg.

Vid vår rundvandring i lokalen fick  
vi ett intryck att de anställda arbetarna  
trivs bra med arbetet. LM har också  
ordnat en bra matsal och installerat mo-  
derna hygieniska anordningar för att  
skapa ökad trivsel. P Mowaldh

## Karlskronit bäste förslagsställaren

Telefonaktiebolaget L M Ericsson har  
i många år delat ut priser och penning-  
belöningar åt goda förslagsställare. För-  
slagen skall vara produktionsfrämjande,  
olycksförebyggande eller kassationsmins-  
kande.

I augusti 1957 ställde L M Ericssons  
ledning en kombinerad televisions- och  
radiogrammofon till förslagskommitténs  
förfogande. Meningen var att den bästa  
förslagsställaren skulle få apparaten i  
extrabelöning.

Apparaten, en Radiola Alltett, har  
under höstens lopp ställts ut på olika  
verkstäder, som sorterar under moder-  
bolaget, t. ex. Söderhamn, Mölndal,  
Katrineholm och Karlskrona.

Meningen med denna utställningsform  
var att vederbörande på resp. platser  
skulle få en erinran om att en verkligt  
förstklassig extrabelöning hägrade.

I slutet av december beslöt en för-  
ändamålet speciellt tillsatt kommitté att  
extrabelöningen skulle tilldelas en karls-  
kronit, instruktör Frank Andersson vid  
LM:s fabrik i KA. Han hade nämligen  
lämnat in ett förslag, som utan all dis-  
kussion slog ut sina medtävlare. Det gäl-  
lar en förbättrad monteringsmetod för  
telefonapparater av typ DBH 14 och 15,  
d. v. s. den vanliga bordsapparaten som  
används i hemmen.

Herr Andersson fick motta apparaten  
vid bronsmedaljörslunchen i HF:s tjäns-  
temannamatsal, i vilken bl. a. VD, Sven  
T Åberg deltog.

Men – denna överlämning var endast  
symbolisk. I samma ögonblick som över-  
lämnandet, det symboliska, skedde i  
Stockholm, levererades den »verkliga»  
apparaten i Frank Anderssons hem i  
Karlskrona! Det var ju meningen att det  
skulle bli en verkligt fin julklapp – och  
det blev det också!

Till sist kan det konstateras att det  
var andra året i följd som extrabelö-  
ningen gick till Karlskrona-fabriken.

Frank Andersson, Karlskrona-fabriken, blev årets  
bäste förslagsställare och vann därmed extrapriset.  
en Radiola Alltett, VC, ing. Stig Jacobsson, var med  
om överlämnandet vid en lunch på HF i slutet av  
december.



# L.M. Ericsson

## Darmstadt

### TYSKLAND



»Här bor vi i tredje våningen,» skrev Darmstadtpersonalen på baksidan av fotografiet.

Då frågan om att inreda ett bärfrekvenslaboratorium i Tyskland togs upp till diskussion 1954 var det många som ställde sig skeptiska till tanken. Svårigheterna att genomföra en sådan plan i ett främmande land, som efter ett förlorat krig ännu inte hade stabiliserat sig, var stora. Man kunde eventuellt vänta att bli bemött med en viss misstro av både myndigheter och privatmän. Förbindelsefrågan var ett annat krux – det var av största betydelse att man skulle kunna uppehålla en intim kontakt mellan laboratoriet i Tyskland och moderbolaget i Stockholm.

Trots dessa betänkligheter kom emellertid laboratoriet till stånd redan året efter och tre år senare har det visat sig att alla farhågor var överdrivna. Darmstadtlaboratoriet arbetar på sådant sätt, att man kan hoppas på det bästa för framtiden. Förbindelserna med Stockholm underlättas genom att Darmstadt bara ligger tre mil från Frankfurt am Mains flygplats, Europas stora knutpunkt för flygtrafiken. L M-ingenjörerna i Darmstadt kan därför, utan större förfång, vid behov flyga från Frankfurt efter arbetstidens slut. Fyra timmar senare är de i Stockholm.

Platschef i Darmstadt är ing. Hjalmar Tuveson. Hans närmaste man är den

Dr. H. Schilling vid Darmstadt-laboratoriet, sysslar med programkanaler.



tyske ingenjören Dr. L. Fauldrath, som förestår den tekniska sektionen. Andrevsensk, om man så får säga, är ing. Kurt Ohlson, som är chef för ritkontoret.

Under första halvåret 1958 blir det emellertid byte på chefsplatsen. Ing. Tuveson, som pensionerats, kommer då att överlämna chefskapet till ing. O W Johnsson.

Darmstadtlaboratoriets ledning och personal har glädjande nog inte mött något slag av misstro, snarare tvärt om. Någon kanske har frågat sig varför L M Ericsson har förlagt ett laboratorium till ett främmande land. Det finns flera orsaker till detta djärva beslut. Ett av huvudskälen var naturligtvis de stora möjligheter, som stod till buds, att få tag i kvalificerade tekniker för utvecklingsarbetet inom bärfrekvenstekniken. Det ansågs också som en stor fördel att man genom att förlägga ett laboratorium i Europas centrum kan få kontakt med det intensiva utvecklingsarbete som bedrivs på kontinenten inom transmissions-tekniken.

#### Teknisk högskola gynnar rekrytering av personal

Darmstadt har en teknisk högskola med ca 3 000 studerande. De närbelägna städerna Frankfurt am Main och Mainz är båda universitetsstäder. Dessa fakta gynnar naturligtvis i stor utsträckning rekrytering av personal. Dessutom finns det en del tekniskt vetenskapliga institutioner i Darmstadt, t. ex. Fernmeldetechnisches Zentralamt, som bestämmer och lägger upp riktlinjerna för utvecklingen inom det tyska telefonväsendet. I Frankfurt am Main ligger Batelleinstituet, som kunde uppföras tack vare en amerikansk donation. Till detta institut kan hela den europeiska

industrien vända sig med sina problem och få dem vetenskapligt behandlade. Sedan ett år tillbaka äger institutet dessutom en matematikmaskin. Vid L M-laboratoriet i Darmstadt sysslar man i stor utsträckning med just matematiskt arbete på mycket hög nivå. Tillgång på matematikmaskiner är därför av stor betydelse för ingenjörerna och underlättar arbetet i stor utsträckning. Det finns också matematikmaskiner i Sindelfingen och Darmstadt. Dessa står också till industriens disposition. För L M-laboratoriets del har man använt sig av maskinerna speciellt vid filterberäkningar.

Darmstadtlaboratoriet började sin verksamhet den 1 april 1955 med en personal på 12 personer. Idag är arbetsstyrkan uppe i 36 personer.

Fröken W Hermann arbetar på laboratoriet i Darmstadt.



## TACKSPALTEN



Platschefen, ing. H. Tuveson, i konferens med tekniske chefen, Dr. L. Fauldrath, och sekreteraren, fröken I Conrad.

Verksamheten omfattar inom bärfrekvenstekniken dels utarbetande av systemspecifikationer och dels utveckling av de apparater, som ingår som byggelement i bärfrekvenssystemen.

### Laboratoriet leds från Stockholm

Eftersom arbetet dirigeras från Stockholm, har det varit lämpligt att förlägga långtidsuppgifter till Darmstadt. Efter en viss inarbetningstid igångsattes t. ex. utveckling av en programkanal för bärfrekvent överföring av program för rundradio över tråd- eller radiolänknät. Sådana system används för distribution av programmen från en central punkt till de olika radiosändarna inom ett land. Programkanalen fick beteckningen ZAB-1 och är utförd för frekvensområdet 50 Hz-10 kHz. Modulering sker med 96 kHz till frekvensbandet 84-96 kHz, varvid programkanalen kan inpassas i en normal 12-grupp i stället för en förgrupp i normala bärfrekvenssystem.

Största svårigheterna vållade beräkningen av kanalfiltret. De föreskrivna terminerna hade heller inte kunnat hållas, om inte Darmstadtpersonalen haft tillgång till matematikmaskiner. Utvecklingsarbetet gick emellertid bra, terminerna hölls och det första exemplaret av ZAB-1 har vid det här laget redan levererats till kunden. Andra viktiga uppgifter för laboratoriet har varit undersökning av transistorer och transistorisering av förstärkare.

Darmstadt har dragit sitt strå till stacken också i annat sammanhang, nämligen vid utarbetande av det nya byggsättet för transmissionsutrustningar. En man från laboratoriet lånades t. ex. ut under ett helt år till Stockholm för att där hjälpa till med detta arbete.

Darmstadtlaboratoriet är inrymt i

mycket ändamålsenliga och trevliga lokaler. De är belägna i ett höghus och man har en vacker utsikt över staden med omgivningar. På ena sidan ser man slätten mot Rhen och på den andra Odenwald med bokskogklädda berg.

En instrumentutrustning av hög standard står till laboratoriepersonalens förfogande. De flesta instrumenten är nyanskaffade. Man har varit särskilt noga med att välja instrument av bästa kvalitet och modernaste utförande, speciellt tillverkade för bärfrekvensutveckling. Det säger sig självt att det är ett nöje att arbeta med så förstklassiga instrument i så trivsamma lokaler. Tar man dessutom i betraktande att tyskar i allmänhet har en mycket positiv inställning till arbete, finns det all anledning att hoppas på ett gott resultat av verksamheten i Darmstadt. Möjligheterna är med andra ord mycket goda, »arbetsklimatet» bra och personalen lägger ned stort intresse i de uppgifter, som de blir tilldelade.

»Andre svenske» i Darmstadt är ing. K. Ohlson, som är chef för ritkontoret.



Till f. d. chefer och arbetskamrater vill jag framföra mitt hjärtliga tack för den storartade penninggåvan som jag fick till jul.  
*Carl Hugo Blixt, f. d. HF/Vb*

Ett varmt och hjärtligt tack till chefer och kamrater för den stora uppvaktningen på min 50-årsdag.  
*Gunnar Brentling, HF/Vba*

För all vänlig hägkomst under vår lysningstid och på vår bröllopsdag, få vi framföra vårt varmaste tack.

*Karin och Rune Broström, HF/Vt 36*

Ett hjärtligt tack för all vänlig hägkomst på min 50-årsdag.

*Karin Jansson, HF/Cta*

Mitt varma tack till alla för all den hyllning som ägnades mig på min avgångs dag vid L M Ericsson.

*Elvira Johansson, HF/Vt 12*

Hjärtligt tack för uppvaktningen i samband med vårt bröllop.

*Renate och Ingemar Jonsson, HF/B*

Ett varmt och hjärtligt tack till överordnade och kamrater för all den hyllning jag fick mottaga vid min avgång från L M Ericsson efter mångårig tjänst.

*Eric Kjellner, HF/Vt 11*

För visad vänlighet och allt deltagande i vår stora sorg, samt för den stora penninggåvan, som jag fått mottaga vid min kära makas sjukdom och bortgång, ber jag härmed att få framföra vårt varma tack.

*Georg Rolf Larsson, GV/Vt 569*

Till chefer och kamrater ett innerligt och varmt tack för den vänliga hägkomsten till jul.

*Margit Lindqvist, HF/Cfr*

Ett hjärtligt tack för all vänlig hägkomst på min 70-årsdag.

*Gustav Nilsson, HF/Vt 15*

För vänlig hägkomst på min 50-årsdag framför jag mitt varma tack.

*Hjalmar Norén, HF/Ybc*

Ett hjärtligt tack för julhälsningen från kamraterna på avdelning 39.

*Carl-Axel Pihl, HF/Vt 39*

För alla bevis på vänlig hägkomst, som kommit mig till del på min 50-årsdag framför jag mitt varma tack.

*Heinrich Prass, HF/Lpb*

Ett varmt tack till chefer och arbetskamrater för julgåvan.

*K-E Sundberg, HF/Cxr*

För visad vänlighet på min 50-årsdag framför jag härmed mitt varma tack.

*J Svanblom, SRA*

Hjärtligt tack för vänlig hägkomst på min 60-årsdag.

*Otto Teljstedt, HF/Vpl*

För visad vänlighet vid min avgång med pension från bolaget framför jag mitt varma tack.

*August Wedblad, HF/Zms*

Ett varmt tack till chefer och kamrater för all uppvaktning, som kommit oss till del med anledning av vårt bröllop.

*Ulla och Karl Örbom, HF/Msr*

# Lucíor

anno domini 1957



Alphas i Sundbyberg »Lucia» heter Jan Carlsson. Stjärngossarna kunde ha varit näpnare, ansåg man i allmänhet.



LM Ericssons och Hägerstens Lucia åkte som vanligt i kortege genom stadsdelen. Birgitta Höjding heter hon och arbetar i vanliga fall vid HF:s planering.



Det var mer traditionell stil över Alphas i Uddevalla luciafirande. Lucia heter Gerd Carlén och hon uppvaktades av ett uppådd av tårnor och stjärngossar.

Mölnåls-fabriken firade Lucia i två omgångar. En fest började vid 6-tiden på morgonen i verkstadslokalerna och på kvällen ordnade tjänstemännen luciafirande i matsalen. Vid den sistnämnda festen underhöll MÖ-fabrikens egna förmågor gästerna med sång och strängospel. Lucia heter Vera Eriksson.



Gun-Britt Jonsson heter Rifas Lucia, som också uppvaktades av tårnor och stjärngossar.

Svenskarna vid LM Ericssons kontor i New York håller tydligen fast vid hemlandets seder. Tidigt på morgonen den 13 december uppvaktades bl. a. dir. Nils Sterner av Lucian Ulla Ohlsson, som bjöd på lussekatter och kaffe.



# Den internationella teleunionen av idag

Ibland stöter man på en del förkortningar i telesammanhang. UIT, CCITT och CCIR är exempel på några av dessa. Någon gång kanske läsarna ha observerat att någon LM:are varit inblandad i samband med dessa, och frågat sig vad förkortningarna betyder och vad L M Ericsson har med dem att göra. Den här artikeln skall försöka ge en förklaring på uttrycken och berätta litet om organisationerna bakom dessa.

Det är känt att teletrafiken mellan olika länder fordrar ett intimt samarbete. Man måste komma överens om trafikförhållanden och taxor och om tekniska förhållanden. Ett telefonsamtal från ett land måste t. ex. överföras med en så avpassad styrka och inom ett sådant frekvensband, att det kan tas emot i annat land. Vidare måste kvalitetsfordringar fastställas på telefonförbindelser så att ett samtal, som passerar ett land, inte blir så stört, att en långväga förbindelse omöjliggöres. En del andra problem återigen, t. ex. skydd av kablar mot korrosion, fordrar i och för sig inte någon internationell lösning. Däremot blir undersökningarna ofta ekonomiskt fördelaktiga om de bedrivs genom ett internationellt organ.

Fördelarna med internationellt samarbete kände man emellertid till redan i teleteknikens barndom. I mitten av 1800-talet lades sålunda grunden till den internationella telegrafunionen, föregångare till den nuvarande internationella teleunionen, och man antog så småningom internationella bestämmelser även för telefoni.

Så bildades i mitten av 1920-talet inom telegrafunionen den internationella rådgivande kommittén för långdistans-telefoni, CCI, och den likaså internationella rådgivande kommittén för telegrafi, CCIT. Redan 1906 hade man bildat den internationella radiounionen. Genom en sammanslagning uppstod i början av 30-talet den internationella teleunionen, UIT, med tre rådgivande kommittéer: en för telefoni, CCIF, en för telegrafi, CCIT och en för radio, CCIR.

Sedan 1947 är den internationella teleunionen ett av Förenta Nationernas fackorgan men har trots detta i stort sett bibehållit sin självständighet.

På grundval av ett slutgiltigt beslut för drygt ett år sedan är CCIT och CCIF sammanslagna till något som kallas CCITT, d. v. s. den internationella rådgivande kommittén för telegrafi och telefoni.

## UIT i Genève

Den internationella teleunionen, UIT, har till uppgift att underlätta samarbetet och bidra till utvecklingen inom telekommunikationsområdet. Unionen har säte i Genève. Medlem av unionen är praktiskt taget samtliga länder i världen. Unionens beslutande myndighet är den s. k. plenipotentiärkonferensen, i vilken ländernas regeringar är företrädade.

Inom unionen finns följande permanenta organ:

- *administrativa rådet*, som mellan plenipotentiärkonferenserna utövar högsta ledningen inom teleunionen. Rådet består av 18 ledamöter valda från skilda länder . . .

- *generalsekretariatet*. Det leds förstas av en generalsekretär, som vid sin sida har två adjungerade generalsekretärer. Sekretariatet har hand om frågor, som rör personal och ekonomi och svarar för publicering av rapporter från unionens permanenta organ . . .

- *internationella frekvensregistreringskommissionen*, IFRB, som svarar för tilldelning av frekvenser, och . . .

- *de internationella rådgivande kommittéerna*, CCITT och CCIR, som utför de tekniska, trafik- och taxemässiga detaljarbetena inom teleunionen. Varje rådgivande kommitté leds av sin plenarförsamling, som i regel sammanträder vart tredje år. Det väsentliga arbetet utföres inom s. k. studiekommisioner, vilka tillsätts av plenarförsamlingen. Vissa studiekommisioner är gemensamma för både CCITT och CCIR. Plenarförsamlingen utser också studiekommisionernas ordförande och vice ordförande.

För att hålla samman arbetet inom de rådgivande kommittéerna finns det en direktör inom CCITT och en inom CCIR. De biträds av sekretariat. För CCITT är dessutom ett laboratorium inrättat i Genève för vissa undersökningar.

## LM Ericsson i teleunionen

För ett så stort teleföretag som L M Ericsson har en medverkan i den inter-

nationella teleunionen ansetts självfallet. Genom en överenskommelse med Teléfonos de México, i vilket företag L M Ericsson som bekant har betydande intressen, medverkar LME-tekniker i CCITT officiellt som detta företags representanter. I en del fall har LME-teknikerna biträtt andra förvaltningar, särskilt Televerket, som experter. LME:s medverkan innebär att LM-arna med sina erfarenheter bidrar till lösning av frågor inom teleunionen, samtidigt som företaget drar nytta av andras erfarenheter.

Det arbete inom teleunionen, som ibland fordras för att lösa en fråga, kan vara mycket omfattande. Lösningen har dessutom ibland mycket stor betydelse: en rekommendation utfärdad av en rådgivande kommitté kan nämligen betyda, att av två möjliga tekniska lösningar rekommenderas endast den ena. Detta kan innebära kännbara förluster för ett företag, som satsat på den inte rekommenderade lösningen.

För att LME skall kunna bidra verksamt till goda resultat inom teleunionen, fordras insatser av väl kvalificerad personal. Deltagare i studiekommisionerna är därför personer, som ansetts mycket kunniga inom resp. arbetsområden. Eftersom kommissionerna arbetar inom skilda områden, är ledamöterna utsedda från olika delar av företaget, med huvuddelen från moderbolaget och SRA.

För frågor rörande den internationella teleunionen svarar inom LM:s direktion DU, dr Chr. Jacobæus, med ing. O Bager som sammanhållande.

LME:s medverkan har bidragit till goda resultat av arbetet inom unionen. Det har också medfört, att LM:arna i sin tur fått god kontakt med representanter för telefonförvaltningar i hela världen, vilket underlättat arbetet inom det egna företaget. Goda insatser inom teleunionen bidrar naturligtvis också i hög grad till ett allmänt gott anseende för L M Ericssons verksamhet.

Olof Bager

### CCITT:s studiekommisioner

1. Överföring
  2. Trafik och taxor.
  3. Radiolänksystem.
  4. Underhåll.
  5. Skydd mot störningar.
  6. Terminologi och symboler.
  7. Skydd mot korrosion.
  8. Telegrafiutrustning.
  9. Telegrafiöverföring.
  10. Telegrafstationer.
  11. Telefonstationer.
  12. Transmissionskvalitet.
- PLAN: Allmän internationell nätplanering.

### CCIR:s studiekommisioner

- I: Sändare.
- II: Mottagare.
- III: System för fast trafik.
- IV: Markvägutbredning.
- V: Troposfärisk vågutbredning.
- IX: Radiolänksystem.
- X: Rundradio.
- XI: Television.
- XIII: Mobil trafik.
- XIV: Terminologi och symboler.

Endast de studiekommisioner, i vilka LME är representerat, har angetts här.

# HF:s verkstadsklubb ordnar årets första lokalkonferens

I samband med sitt 50-årsjubileum har Folksam tagit initiativet till vid det här laget riksbekanta »Hälsoåret». Idén syftar till att skapa ökad förståelse för sundare kost, fysisk träning och strävanden att återföra de handikappade till normalt arbets- och samhällsliv genom rehabilitering.

Eftersom det i Sverige finns ungefär 6 000 invalider, lika många totalt döva, ca 70 000 rörelsehindrade (varav 30 000 invalidiserade reumatiker), omkring 70 000 tuberkulösa och betydligt fler än 100 000 psykiskt sjuka, förstår man att intensiteten i arbetet för att återföra alla dessa till normalt liv aldrig kan stegras för mycket.

Hälsoåret inleddes med en rikskonferens i biografen Rigoletto i Stockholm. Det är sedan meningen att det skall hållas omkring 300 lokala konferenser landet runt. Den första av dessa har redan hållits, med L M Ericssons Verkstadsklubb som arrangör, i mitten av januari, omkring en vecka efter rikskonferensen. Plats var Midsommargården vid huvudfabriken. Verkstadsklubben hade inbjudit L M:s bolagsledning, samtliga personalorganisationer, säkerhetskommittén och samtliga skyddsombud vid företaget, chefer och avdelningsingenjörer i arbetsledande funktioner, L M:s läkare, personalkonsulenter och representanter från idrotts- och fackliga organisationer i Stockholm.

Konferensen inleddes med två filmer, Folksamjournalen och »Trappa utan slut». Den förstnämnda filmen visade

Verkstadsklubbens ordf., Olle Svensson, dir. Hans Thorelli och dr Per Strömbäck var några av förgrundsfigurerna vid hälsoårets första lokalkonferens. Den hölls i Midsommargården vid HF.

hur man i England, där man till följd av kriget haft många handikappade personer att ta hand om, ger dessa möjlighet till rehabilitering vid en fabrik. Det var intressant att se vilka specialmaskiner, som fabriken i fråga hade ställt till de handikappades förfogande och vilken omsorg man lägger ned för att försöka återföra dem till ett normalt liv.

»Trappa utan slut» är en svensk hälsofilm i färg, som vill upplysa oss om vilken betydelsefull roll konditionen spelar i vårt liv. En kommentar från åskådarna vittnar om att inte allt »föll på hälleberget». — Efter att ha sett den här filmen kommer jag att gå upp en halvtimme tidigare om mornarna och gå till arbetet. Sedan slutar jag med middagsmålet!

Kvällens talare var dr Per Strömbäck, dir. Hans Thorelli och dr N Masreliez (L M:s förtröendeläkare). Verkstadsklubbens ordförande, Olle Svensson, hälsade gästerna välkomna och gav en blixtorientering om ändamålet med konferensen.

### Dr Strömbäck: svensken och vitaminerna

Dr Strömbäck inledde konferensen med att belysa infektionssjukdomarna och betonade bl. a. det olämpliga i att gå till arbetet, när man är förkyld. Så småningom kom han in på svenskens inställning till vitaminerna: — det finns folk som tror, och kanske de flesta, att man får fler C-vitaminer i kroppen om man äter fyra apelsiner i stället för en. Det är emellertid fel. Kroppen kan bara tillgodogöra sig en viss mängd vitaminer och resten går ur kroppen utan att göra någon nytta. Det är emellertid helt an-



L M:s förtröendeläkare, dr Nils Masreliez t. h. och huvudskyddsombudet vid L M Ericsson, Yngve Lind, går igenom den förstnämnda manus vid hälsokonferensen i Midsommargården.

norlunda med de fettbildande ämnena, vars överskott gör att vi blir tjocka. Det är populärt uttryck samma sak som att bära tegelstenar i ryggpåse med sig. En följd av för mycket fet mat är sjukdomar i hjärta, mage, tarmar, vidare dåliga knän, fötter och ryggar.

Dr Strömbäck avslutade sitt anförande med att konstatera att vad vi i detta konsultantsamhälle skulle behöva var flera själens kuratorer.

Efter dr Strömbäck's anförande gjorde dir. Hans Thorelli ett inlägg om de partiellt arbetsföra. Dir. Thorelli var ju som bekant medlem av den s. k. Kjellmankommittén, som tillsattes i början av 40-talet för att behandla de partiellt arbetsföras problem.

Ett av skälen, ansåg dir. Thorelli, att han blev vald som medlem av kommittén, var att L M Ericsson hade ett gott namn om sig att sysselsätta partiellt arbetsföra. L M sysselsatte — och sysselsätter än idag — döva, blinda, polioskadade osv. men framför allt hade L M ordnat ett omfattande hemarbetsprogram.

### Dir. H Thorelli: de partiellt arbetsföra

Dir. Thorelli nämnde att det har sagts det finns tre skäl som talar emot att arbeta hemma: 1) hemmet förvandlas till en arbetsplats, vilket är ohygieniskt, 2) det föreligger risk för att minderåriga skulle utnyttjas otillbörligt, 3) att arbetet, speciellt inom textil, tidigare varit underbetalt, men att vi på L M avse att fördelarna avsevärt uppväga de minimala nackdelarna, speciellt som hemarbetarna på L M E får samma ackordspriser som på verkstaden.

Dir. Thorelli exemplifierade i fortsättningen av sitt tal på vilka platser L M använde sig av partiellt arbetsföra personal och vilka arbetsuppgifter, som passade denna kategori.

Exemplen visar, sade talaren, att det ibland är förenat med en hel del extra kostnader och besvär att skaffa arbete åt





## Slagrutemannen — charlatan

### eller "sjätte sinnets" man?

de partiellt arbetsföra och det fordras ett rätt stort levande intresse för dessa frågor för att hålla det hela gående.

Talaren berättade att L M Ericsson idag sysselsätter 9 blinda, 14 dövstumma, 19 polioskadade och 33 med andra defekter, sammanlagt 75 anställda. Utanför L M håller dessutom företaget 33 personer sysselsatta genom arbetsvårdsbyrån i Stockholm. De partiellt arbetsföra utgör 4 % av totala arbetsstyrkan vid Huvudfabriken, vilket är mer än vad man kommer upp till i vissa länder med krigsinvalider — och där man dessutom har en tvångsmässig sysselsättning av partiellt arbetsföra.

En annan kategori är straffade, som naturligtvis har svårt att inrangeras i samhället igen. Historien om f. d. fångkonstapeln, som stod i en matkö vid L M förtjänar att berättas: En arbetskamrat fick syn på f. d. fångkonstapeln och sa: Hej, vi har visst träffats förut. — Ja, det är möjligt, jag har varit fångkonstapel på Långholmen.

Vi har synbarligen även kategorien straffade hos oss, konstaterade dir. Thorelli.

#### Dr N Masreliez: Industrihälsovården

L M:s förtroendeläkare, dr N Masreliez, redogjorde sedan för hälsovård och rehabilitering, eller återanpassning, inom industrien. Han gjorde en snabb tillbakablick på utvecklingen inom industriens hälsovård och berättade också om det förebyggande hälsovårdsarbetet.

Dr Masreliez framhöll, att man inom den moderna industrihälsovården brukar skilja på fyra olika verksamhetsgrenar, nämligen skyddstjänst, hälsovård, sjukvård och rehabilitering.

Skyddstjänsten är av teknisk art och syftar till att förebygga sjukdom och olycksfall genom tekniska arrangemang. Hälsovården omfattar i första hand undersökning av nyanställd personal för att utröna om det tilltänkta arbetet varken fysiskt eller psykiskt ställer större krav än vad den enskilde kan prestera — med andra ord att det råder balans mellan prestationsförmåga och arbetskrav. Inom L M har dessutom de olika arbetsmomenten analyserats och verksamheten är kodifierad i 10 grupper. Det underlättar naturligtvis läkarnas arbete vid nyanställningsundersökningen.

— De tre talarna har kompletterat varandra på ett förträffligt sätt, yttrade verkstadsklubbens ordförande Olle Svensson i sitt tacktal. — De har givit konferensen en reell innebörd och rättvisa åt ämnet. Ur arrangörernas synpunkt har de bästa förväntningar uppfyllts, och jag ber att få rikta ett hjärtligt tack till de medverkande, samtidigt som jag tackar de ca 170 närvarande åhörarna, slutade Olle Svensson och förklarade konferensen avslutad.

Vem är slagrutemannen, denne underlige varelse, som med hjälp av en kvist, bruten ur närmaste buske, kan tala om för oss oinvigda var vi har vatten i vår mark. Bah, säger mången, det där är strunt och vidskepelse, han finns inte. I varje fall inte i den sannspående upplaga det påstås. Bland dessa förnekare hittar man kanske av skäl som dikteras av andra bevekelsegrunder än tvivlets, bl. a. de herrar som i sin dagliga gärning borrar sej ner efter vårt klara och rena dricksvatten.

Nåja, det må tvivlas eller förnekas, för egen del tillåter jag mej upprepa frågan: »Vem är han och vad ger honom kraft och möjlighet att utöva sin indikerande gärning!» Jag envisas med frågeställningen därför att jag vid flera tillfällen erfarit, att han absolut existerar.

Låt mig exemplifiera genom att berätta en liten historia, som till alla delar är upplevd och sann.



På det gamla roslagsbruk där jag är född och uppvuxen och där jag är lycklig ägare av en sommarstuga med fiskevatten, bor en gammal farbror, som pysslar med slagruta. Jag minns honom från det jag var liten rospigg i småskolan. Redan då »tog han ut åder», som det hette, och det är många brunnar, som tillkommit efter hans anvisningar. Det är dock inte detta med vatten och brunnar, som gjort att jag nu på senare tid kommit att syssla med slagrutefrågan, utan främst istället en händelse för något år sedan, i vilken denne farbror spelade en märklig huvudroll.

Att hålla till på sjön och fiska sommar och vinter har varit mitt stora intresse sedan barnsben och jag har tack och lov en själsfrände alldeles in på knutarna där uppe i Roslagen. Denne vän har en utombordsmotor, en liten en på någon enstaka hästkraft, lagom att fästa i bakstammen på ekan. Hur det nu var, en blåsig dag råkade vi tappa detta underbara redskap i sjön. Den halkade av kanten och bara försvann. Motorn var för all del köpt begagnad för 200 kro-

nor, så förlusten kunde ju betraktas som överkomlig. Men det var förstas litet snopet. Då dessutom en rospigg i regel inte kan förlika sig med känslan att slarva bort det han äger och har, begynte här en tid av idogt letande med allehanda redskap, från långa vattenkikare och drag till släp med skrotade induktormagneter. Någon motor hittades dock inte.

Var kommer då farbrorn med slagrutan in i bilden? Jo när vintern lagt en halv meter is över sjön, råkade denne gentleman komma på besök i något ärendet. Talet kom så småningom in på det förargliga missödet och allt fåfängt letande, och så kom förstas frågan: — Farbror, som har så lätt för att hitta vatten kan kanske leta rätt på motorn?»

— För all del nog kan det hända. Vi går väl ner och tittar.

Därmed tågade vi i väg ut på sjön utrustade med ett par vidjeklykor, en isbill och en båtshake med tidigare särdeles förlängt skaft.

Det var kallt och blåsigt och för att hålla reda på var vi gick fram i det område, som skulle genomsökas, högs några hållpunkter i blankisen. Det hela gick undan. Efter några vändor med slagrutan kom det; »Här är någonting, men knappast att det kan vara motorn. Hugg ett märke i alla fall.» Om en stund kom det igen: »Här får Du hugga upp gosse. Jag tror han ligger här.» Klykan pekade rakt ner, så att barken skrynklade sig i nävarna. Isen var tjock, men det gick undan med vaken och så var det ett ögonblicks verk att fiska upp snurrar, med båtshaken, den låg på 4–5 meters djup nedsjunken i dy. När vi så högg vid det tidigare märket, återfanns min gamla stocksåg, som gått förlorad vid issågning något år tidigare.

Den händelse, som här kanske litet omständligt relaterats, utgör för mig ett bevis för att slagrutemannen inte skall negligeras. Om den farbror, som hittade båtmotorn kan också berättas, att han brukar roa med att leta upp vigselringar och annat som kastas i högt gräs eller dylikt, resp. hur han ibland utfäster sig att bekosta brunnsgrävning, om inte vatten påträffas efter hans slagruteanvisningar.

Jag upprepar frågan: »Vem är han eller rättare sagt, hur är detta möjligt?» Försök att ge ett svar den som kan eller gitter. Kontaktens Redaktion lovar att i så fall återkomma för att skingra dunklet kring denna, om man så vill säga, mystiska rit.

C G Löfgren

# Populär besöksdag vid SKV:s alingsåsfabrik



Ing. Olof Wrang demonstrerar en automatsvarv, för en besöksgrupp vid en visning av Alingsås-fabriken i december.

Fritidskommittén vid Sieverts Alingsås-fabrik har sedan starten för ett par år sedan varit livaktig och medverkat i olika sammanhang. I slutet av 1957 fick kommittén i uppdrag att arrangera en visning av fabriken för de anställdas anhöriga. Det var första gången som en sådan visning ordnats. I matsalen hade man dagen till ära dukat långbord med kaffe och dopp. En särskild barnavdelning hade dessutom ordnats för att mamorna i lugn och ro skulle få tillfälle att koppla av från det bekymret.

Platschefen, ing. Torsten Callmin, hälsade gästerna välkomna och lämnade en allmän orientering om utvecklingen och tillverkningen vid företaget. Han underströk särskilt att det inom ett företags intresseområde också ligger att skapa en kontakt mellan arbetsplats och hem.

Efter kaffedrickningen blev det rundvandring genom fabriken. De anställdas

fruar fick rikliga tillfällen att bekanta sig med de arbeten, som deras män sysslar med i vardags. Senare på kvällen samma dag samlades personalen med sina »bättre hälfter» till en gemensam tesupé i stora festvåningen på Stads-hotellet. Det bjöds på underhållning av olika slag. Här kan nämnas den »röda tråd», som gick genom hela tillställningen. En mindre detalj av Alingsås egen tillverkning hade monterats på ett finurligt sätt i restauranten, och det gällde att finna rätt på denna. Underhållningen var nämligen upplagd som en pristävling. Under kvällens lopp spejades och krumbuktades det på mångahanda sätt för att upptäcka detaljen, som faktiskt var svår att finna, där den var placerad på stativet för ett av musikinstrumenten. Vid lottdragningen var lyckan gunstig mot fru Nina Svensson, som vann en omfångsrik fruktkorg. *LF*

## Litet av varje från

### HF:s verkstadsklubb

Det gångna årets mötes- och studie-verksamhet bland Verkstadsklubbens vid HF medlemmar har glädjande nog vunnit ökat intresse. Det framgår tydligt av de stegrade deltagarsiffrorna. Studiekommittén har också lagt ned ett gott arbete för att göra studiecirkelarna så givande som möjligt. Utom de mera

ordinarie cirkelarna, som »Räknestickan», »Bland stadgar och paragrafer» o. s. v., kan nämnas en cirkel för dem, som vill följa med i tidens utveckling. Den kallas »Samhällsekonomi i teori och praktik». En annan cirkel, som har haft god anslutning, kallades »Nutidskvinnornas charm». Säkert är att den har haft stor del i den ökning av stilfulla kvinnor, som vi redan har på vår arbetsplats. Innan vi lämnar studieverksamheten kan nämnas den av klubbstyrelsen för aktiva medlemmar arrangerade studie- och semesterresan till Paris och Institut Branting - slottet La Brévière. Resan har ut-

förligt beskrivits i ett föregående nummer av Kontakten.

Det ökade deltagarantalet vid Verkstadsklubbens möten får väl i viss mån tillskrivas styrelsens försök att göra mötena intressanta, genom att ordna god underhållning och föredrag i aktuella ämnen. Ett par möten förtjänar att särskilt nämnas: vid septembermötet höll ombudsman Sanfrid Engström från Pappersindustriarbetarförbundet ett med stort intresse mottaget anförande i pensionsfrågan efter de ordinarie mötesförhandlingarna. Mötet avslutades med uppträdande av en del av Blancherevyns ensemble. Som kuriosum kan nämnas att det var första gången i klubbens historia, som medlemmarnas familjer hade inbjudits.

Vid decembermötet, som förlagts till det nya Metallhuset vid Torsgatan, höll ingenjör Hjerstrand vid Försvarets Forskningsanstalt ett intressant anförande om de aktuella jordsatelliterna. Han berörde både de ryska Sputnikarnas bana och den amerikanska Vanguard-raketens tänkta rymdfärd. Att ämnet intresserade framgick av den mängd frågor, som efter föredragets slut ställdes till talaren. Efter föredraget serverades kaffe, vid vilket en »Ungdomens nöjespatrull» svarade för en trevlig underhållning. Som avslutning utlottades de numera obligatoriska julkinkorna.

Ett möte av mindre vanligt slag hölls i december, då samtliga uppborrdsmän inbjudits till en träff på Fittja Vårdshus. Träffen hade ordnats, dels för att ge klubbens uppborrdsmän en information om de ändringar i förbundets stadgar, som beslutades vid 1957 års kongress, dels som uppmuntran för dem i deras inte alltid så angenäma uppborrdsmannaskap. Avfärden skedde omedelbart efter arbetets slut. Vid framkomsten åt man middag, varefter kassören i Stockholms Metallarbetarfackförening, Viktor Claesson, redogjorde för de förändringar, som vidtagits i förbundsstadgarna. Han poängterade speciellt de för uppborrdsmännen viktiga besluten om avgiftshöjning och därmed sammanhängande frågor.

På Verkstadsklubbens dagordning 1958 står närmast sammankallandet av fullmäktige för val av ledamöter till företagsnämnden. Ärligen återkommande är också verkstadsavdelningarnas val av kommitterade, skyddsombud, studieombud etc. I februari hålls Verkstadsklubbens viktigaste möte, årsmötet, då föregående års verksamhets- och revisionsberättelse går igenom och styrelse och revisorer nomineras. I september, slutligen, firar klubben sin 60-åriga tillvaro, men till den frågan återkommer vi senare.

-N



En av LM:s bästa all-roundskyttar, Karl Ivar Karlsson, segrade individuellt vid invigningsskjutningen på LM:s nya skjutbana vid Tellus-fabriken.

## LME har fått fin skjutbana

»För att kunna skjuta måste man ha tillgång till en skjutbana.» Det är en sanning som varit bister verklighet för de många LM-skyttarna.

En av de ivrigaste och mest intresserade skyttarna heter *Sten Dahlqvist*, bevakningsinspektör vid HF. En längre tid hade han gått och tittat snett på ett skyddsrum vid Tellus-fabriken – skulle inte det kunna bli en idealisk inneskjutbana?

Tillsammans med Karl Ivar Karlsson, välkänd profil i LM-porten, uppvaktade Dahlqvist Höga Vederbörande med ett förslag om att bygga en bana i berget. De båda herrarna fick ett positivt svar – och samma dag satte man igång med att själva börja bygga den blivande banan.

Arbetet blev besvärligare än man från början räknat med. Berget dröp av fukt (det var en av orsakerna till att man inte kunde använda skyddsrummet som lager), det var kallt och ventilationen var inte den bästa. Väggarna var ojämna,

riskan för att eventuella slumpskott skulle rikoschera var stor.

Under två månaders tid arbetade emellertid Dahlqvist och Karlsson med att snickra, bygga och göra om det ogästvänliga skyddsrummet till en inbjudande skjutbana. En stor del av de båda herrarnas fritid gick åt. – Bäst var att arbeta under jul- och nyårshelgerna, säger Dahlqvist. Det var nyttigt och skönt att motionera bort julmaten!

Banan blev så småningom färdig. Sedan en expert, tillsatt av Kungl. Maj:t t. o. m., godkänt banan, kom dagen »1», invigningsskjutningen.

Hemvärnet och Verkskyddet drabbade samman i en hård kamp på tre vapen: gevär, k-pist och pistol. Från LM:s skyttesocietet sågs Bertil Olsbro (sekr. i gevärsskytteklubben), Karl Ivar Karlsson, Tage Sjöström, Sven Lindberg (ordf. i pistolskytteklubben) och många fler.

Dagen till ära bjöd hemvärnet på kaffe mellan skotten – två hemvärnslottor visade prov på att kaffekokning är en konst som de till fullo behärskar.

Vad själva tävlingen beträffar tog hemvärnet revansch för det snöpliga nederlaget i höstas. Ett par resultat förtjänar att nämnas: Eivind Reuterwalls 59 poäng i k-pist (av 60 möjliga), Karl Ivar Karlssons sammanlagda överlägsna seger på 171 poäng och sist, men inte minst, Anders Jörgensens 59 poäng i pistolskjutningsmomentet! Sven Lindberg gnuggade förtjust händerna vid upptäckten av en så förnämlig pistol-skytt – och ändå var det första gången i sitt liv, som Jörgensen sköt pistol!

Vi kanske skulle tala om att banan är 30 meter lång, har en sandvall som tillåter skytte t. o. m. med skarp ammunition och har plats för fem skyttar samtidigt. Taket i skyddsrummet är täckt med entums bräder och väggarna är klädda med masonitplattor. De båda

Fem LM-skyttar i aktion på LM:s nya skjutbana. Fr. v. Anders Jörgensen, Bertil Olsbro, Sten Dahlqvist, Karl Ivar Karlsson och Sanfrid Tapper.



byggherrarna Dahlqvist och Karlsson har dessutom inrett en expedition i skjutlokalen. Man har till och med en matta på golvet i expeditionen.

Banan är dessutom den enda bana i hela Stockholm, utom Järfvafältet, som tillåter punkteld med k-pist!

Man har fått tag i en gammal »ut-tjänt» aerotemper som håller värmen och som framför allt håller torrt i skyddsrummet. Vidare har »byggherrarna» installerat en utsugningsfläkt, tidigare använd i packrummet. Den är ett minne från den tid gengasen var aktuell och har inte använts sedan dess. Virket är, som tidigare nämnts, utskottsvirke, som Dahlqvist och Karlsson hade all möda i världen att såga i, eftersom det legat ute och blivit sjöblött – för att inte tala om vilken tid det tog att dra ut alla rostiga spikar!

Nu är alltså banan invigd i vederbörlig ordning. »Överste skjutgeneralen» vid LM, ED Holger Ohlin, fick tillfälle att skjuta några skott någon dag före den officiella invigningen. Som expert ansåg han banan utomordentlig.

Så nu kan ni, skyttar vid Hemvärnet och Verkskyddet, hemvärnslottor, pistol-skyttar och gevärsskyttar träna när helst ni har lust – det finns ingen bättre in-nebana i Stockholm!

Till slut ett konstaterande: det är märkvärdigt vad endast två man kan åstadkomma med litet energi och företagsamhet. Heder åt herrarna Sten Dahlqvist och Karl Ivar Karlsson, som lagt ned 50–60 timmar av sin fritid för att ställa i ordning skjutbanan!

## Stimulerande giv vid MÖ-fabriken

Ett trevligt initiativ togs av Mölndals-fabrikens förslagskommitté i höstas. Man utlyste en tävling om förslag till affischer, som skulle vara tillräckligt klatschiga för att förslagsverksamheten vid fabriken skulle ta riktig fart.

När tävlingstiden gick ut och man förfogade över en hel mängd olika affisch-förslag, fick personalen vid företaget rösta på vilken man ansåg vara bäst.

Ibland händer det att första och andra pris måste delas. Så blev även fallet i Mölndals affischtävling. Hans Johnsson och Bo Stjernberg, heter »papporna» till, enligt omröstningen, de två bästa affischerna. Men eftersom det faktiskt var svårt att avgöra vilken affisch, som var den bästa, hade man också ställt upp ett par extrapris, som tilldelades fru Olin och Holger Nilsson.

Förslagsverksamheten i MÖ hoppas att affischerna, som i fortsättningen kommer att pryda fabriken, skall stimulera och bidra till en ökad förslagsverksamhet.

## Bokslutsinformationen populärinslag vid BA/V

Vi har vid BA/V på sista tiden fått en del information beträffande de sista boksluten. Och vi, det är samtliga förmän, avdelningschefer, en del arbetsstudiefolk och planerare. Väl förberedda samlades vi till en sista och sammanfattande genomgång av våra nyvunna lärdomar strax före jul.

Initiativtagaren till informationsmötena, VC, hr Nerlén, visade med hjälp av kurvor och diagram de olika kostnadslagen, som spaltats upp på ett mycket överskådligt sätt. En del förklarande text och några stickreplikor gav ytterligare vägledning.

Efter detta följde en form av teamwork, där en del skriftliga frågor skulle lösas gruppvis. Av surret, som uppstod, kunde man utläsa att geniknölarna gnugades flitigt. Ett utmärkt uppslag, som borde praktiseras flera gånger. Enligt skrivaren var kanske frågorna väl abstrakta och tiden för kort.

Tid för mat och dryck, gott och välbehövt, och därefter dags för kvällens muntration med hr Ch. Norberg som primus motor, väl assisterad av hr Drakenberg.

Sedan gick ordet till arbetsledarnas representant T Ahlberg, som tackade för maten och gav uttryck för sin och kollegernas uppskattning av programmet.

Till sist talade hr Nerlén och pekade på de problem vi har att lösa samt betonade, att detta var en början och att var och en har möjlighet och skyldighet att göra en insats för vårt gemensamma mål – goda produkter till rimligt pris.

Till detta är bara att säga »så ska en slipsten dras».

*Outsider*

## SIF hos Erga fyller 10 år

Den 29 november 1957 högtidlighöll SIF-klubben i Gröndal sin 10-åriga tillvaro med festlig samvaro i företagets matsal.

Ca 80 personer, däribland den inbjudna företagsledningen, deltog. Alla hälsades välkomna av hr Wandel, GVs, som i synnerhet saluterade hedersgästerna RGAC, öv.-ing. S Å Nilsson och representanten för SIF:s stockholmsavdelning, ombudsman E Karlén. Vidare tackade hr W klubbens första ordförande, ing. E Lundqvist och dess nuvarande, hr Oscar Karlsson, för deras oegennyttiga arbete inom klubben.

Vid middagen talade hr Karlsson om tider som varit och om framtida önskemål för klubbens räkning. Öv.-ing. Nilsson betonade i sitt tacktal den goda samarbetsanda, som rått mellan företagsledningen och klubbrepresentanterna, och ombudsman Karlén gratulerade klubben samt överlämnade ett standar till ordföranden.

Den lättare delen av programmet uppstod i synnerhet dans till toner från Olaussens flitiga trio. Ett högt uppskattat inslag var också koreograf Florella Lindgrens uppvisning av en flickgrupp från Midsommargården, som utförde till akrobatik gränsande plastisk dans.

Festens deltagare gav syn- och hörbarligen uttryck för sin tillfredsställelse med arrangemangen, och det blev en glad och minnesvärd kväll, som satte punkt för tjänstemannaklubbens i Gröndal första 10 år.



## Schack-Nytt



I höstens KM blev det dött lopp mellan E Johansson och K Sandberg båda från Vt 39. Vem av de båda som skall få en inteckning i vandringspriset avgörs genom två sarspelningspartier. Övriga resultat i höstens turneringar:

*Klass II.* 1–2) G Chorsell, Vt 13, och G Carlsson, Vt 15, 3) J Sundberg, Vt 69.

*Klass III.* 1) S Eriksson, Ma.

*Klass IV.* 1) E Johansson, Vt 39, 2) A Svensson, Vt 39, 3–4) R Larsson, Vt 39 och B Näslund, Ma.

*Halvtimmesturnering.* 1) B Lindsjö, Vbv, 2) K Sandberg, Vt 39, 3) G Andersson, Vt 42.

Spel per korrespondens är en mycket trevlig variant av schack, som några spelare på HF fick anledning att syssla med då Elektrisk Bureau i Oslo dristade sig att utmana »storebror» i Stockholm på en match om 8 partier. Efter ett års ihärdig brevväxling stod HF-spelarna som segrare med de överlägsna siffrorna  $7\frac{1}{2}-1\frac{1}{2}$ .

Vårsäsongen inleddes med den traditionella simultanmatchen. Den här gången var det N Östling, Vt 36, som fick utstå en hård pårs mot 19 spelare ur klasserna II, III och IV. Ett tag såg det betänkligt ut för simultangivaren då R Larsson, Vt 39, J Sundberg, Vt 69, och J Wilhelmsson, B, vann sina partier och ställningen var 3–3. I slutspelen var hr Östling emellertid obevlig och tog full pott i samtliga återstående partier, varigenom han fastställde slutresultatet till de vackra segersiffrorna 16–3.

*Bengt Lindsjö*

## Ermi tjänstemannaklubb

Vid årsmöte med Ermi tjänstemannaklubb i höstas på restaurang Rasten valdes ny styrelse för verksamhetsåret 1957–1958. Styrelsen har konstituerats enligt följande:

Ordförande: Lars-Olov Olsson, vice ordf.: Holger Davidsson, kassör: Sigurd Ullén, sekreterare: Artur Carlsson, vice sekr.: Gun Pettersson.

Ermi tjänstemannaklubbens verksamhetsområde omfattar tjänstemännen vid AB Ermi, Telefonaktiebolaget L M Ericsson BA/V och BA/A.

## Nya sektioner vid HF:s U-avdelning

Den 1 januari 1958 överfördes biblioteket från ID till avdelning U. Samma dag upprättades inom avdelning U en sektion med beteckning Uf för behandling av vissa militära systemfrågor. Personal kommer att tillföras Uf från avdelning G. Till chef för Uf har utsetts lic. H Sund, G.

Avdelning G upphörde från den 1 jan. 1958.

## Meddelande från resetjänsten:

Från SAS har ingått följande sorgebudskap:

15 %-rabatten på inrikes flygresor, som LME-personal kommit i åtnjutande av, har upphört fr o m. den 1 februari 1958.

## ”Julkrysset”

Kontaktens speciella »nummerflicka» har nu dragit de lyckliga vinnarna i förra numrets »Julkryss». De heter B M Wallin, KV/Vt 31, som alltså får 50 kr, Knut Svensson, SÖ, 25 kr, och May Pileskog, KA, 15 kr. De två sistnämnda ombedes att sända in sina avdelningsbeteckningar till Kontaktens redaktion.

Det var rekorddeltagande i årets julkrysstävling, varför vi drar slutsatsen att läsarna ansåg den vara i lättaste laget. De första lösningarna, som öppnades innehöll emellertid en del fel: många hade skrivit »kooväljare» som lösenord till en detalj på den stora bilden. Konstruktören hade emellertid ritat in en helt vanlig 500-väljare – som också de flesta lösarna gissat. En lösare ville ha »laryngofon» till laryngafon – var han nu fått det ifrån. Att lovord kan vara »ampra» visste vi inte heller förut ... osv.

Väl mött nästa gång!

# FRÅN FÖRETAGSNÄMNDERNA

## Konjunkturläget

Vid sammanträdet för fjärde kvartalet med *Huvudfabrikens företagsnämnd* gav direktör Hans Thorelli en sedvanlig översikt över det allmänna konjunkturläget och över hur man från bolagsledningen ser på de aktuella problemen.

Beträffande världsläget framhöll hr Thorelli, att man för närvarande har svårt att lämna någon sammanfattande bild av läget på grund av de olika tendenser, som gör sig gällande.

Vad beträffar Sverige nämner man för närvarande i den ekonomiska diskussionen att en viss ekonomisk balans skulle ha uppnåtts. Löneglidningen har dock fortsatt fastän i dämpad takt. Arbetstidsförkortningen år 1958 innebär bl. a. att lönerna per timme ökas men dessutom att anläggningarna successivt blir sämre utnyttjade. Arbetslöshetssiffrorna, som absolut sett är små, har visat en sakta stigande tendens. Vi har fortfarande stor import och valutareserven är låg. Trots att Sverige i år haft en mycket god exportkonjunktur, har valutareserven i stort sett varit oförändrad. Många företag rapporterar en minskad orderingång och begränsning av investeringar. Den totala industriproduktionen har stigit sakta under året och har hittills i år varit högre än motsvarande tid förra året. Även om läget nu kanske är balanserat, är det dock på litet längre sikt mycket oklart.

Vad beträffar vårt eget företag kan man konstatera, att orderingången hittills är lägre än under samma period de närmast föregående åren. Orderstocken vid detta årsskifte blir därför, såvitt man nu kan bedöma, lägre än vid föregående årsskifte. Sysselsättningen torde ändock bli tämligen god under första halvåret 1958. Vad beträffar utsikterna därefter, kan man nu inte med någon bestämdhet uttala sig. Även om försäljningssidan på längre sikt räknar med goda försäljningsutsikter, är konkurrensen för närvarande mycket hård om de pågående affärerna.

Vid ett senare sammanträde med *Huvudfabrikens* företagsnämnd (6. 2. 1958) konstaterade hr Thorelli, att orderingången under 1957 starkt minskat i förhållande till närmast tidigare år, och nämnden diskuterade den härigenom uppkomna sysselsättnings-

situationen. Därvid konstaterades – som också vid tidigare nämndsammanträden antytts – att arbetstillgången gått ner. Genom den naturliga avgången och minskad nyanställning har också arbetarantalet minskat. Huruvida därutöver vissa uppsägningar skulle bli nödvändiga ansåg sig företagsledningen ännu inte kunna avgöra. Ytterligare undersökningar i syfte att kartlägga och förbättra situationen pågår. Resultat beräknas föreligga om några veckor. Därest ytterligare åtgärder bli erforderliga komma dessa att diskuteras vid ett extra nämndsammanträde.

Vid sammanträde med de övriga *företagsnämnderna inom moderbolaget* var som vanligt dagsläget föremål för behandling framförallt ur den lokala arbetsplatsens synpunkt. Den minskade orderingången har lett till att man på vissa arbetsplatser måste dra ned produktionen något.

## Förslagsverksamheten

Förslagsverksamheten har som vanligt på vissa håll inom koncernen varit mycket livlig medan den på andra håll haft mindre omfattning. Från de företagsnämnder som vid sammanträdet under fjärde kvartalet kunnat glädja sig åt en livlig förslagsverksamhet kan bl. a. nämnas, att *Huvudfabrikens* två förslagskommittéer har behandlat tillsammans 20 förslag. Av dessa har sju kunnat belönas med totalt 460 kronor. Fem förslag har bordlagts. Vid sammanträde med *Huvudfabrikens* företagsnämnd under första kvartalet 1958 omtalades, att de två förslagskommittéerna behandlat totalt 14 förslag. Av dessa har sex belönats med tillsammans 885 kronor. Två har ej kunnat belönas och fyra har bordlagts.

Förslagskommittén vid *Brommaverkstaden* och *AB Ermi* har vid sammanträde under fjärde kvartalet 1957 behandlat nio nyinkomna och tre tidigare bordlagda förslag. Tre av förslagen har belönats med tillsammans 325 kronor. Sju förslag har man ej kunnat belöna medan två har bordlagts.

Vid *Karlskronafabrikens* företagsnämnd anmäldes, att förslagskommittén behandlat sex förslag. Av dessa slutbehandlades fyra. Tre belönades med tillsammans 250 kronor och ett kunde ej belönas. De två för-

slag, som icke slutbehandlades, ansågs vara så bra att en förhandsbelöning på 500 kronor till vardera förslagsställare kunde utgå. Totalt sett utbetalades därför 1 250 kronor i belöningar. Ett av de förslag, som förhandsbelönades, ansågs som *Karlskronafabrikens* bästa förslag under 1957 och »representerade» därför med framgång *Karlskrona* i kampen om »1957 års bästa förslag». Mera härom i själva tidningen.

*Katrineholmsfabrikens* förslagskommitté hade vid sitt sista sammanträde – förutom icke tidigare färdigbehandlade förslag – tagit upp ett tidigare belönat och slutbehandlat förslag till omprövning. Denna omprövning resulterade i en ytterligare belöning på 500 kronor. Förslaget var tidigare belönat med 100 kronor.

Även *Söderhamnsfabrikens* förslagskommitté har kunnat glädja sig åt många förslag. Förslagskommittén har behandlat åtta förslag, av vilka fyra belönades med tillsammans 485 kronor.

Den relativt nybildade förslagskommittén vid *Mölnålsfabriken* – kommittén bildades i samband med att nämnden startade sin verksamhet i april 1957 – hade för att stimulera förslagsverksamheten utlyst en tävling om bästa propagandaaffisch. Mera härom i själva tidningen.

BA/V  
RMI



Företagsnämnden vid *Brommafabriken* och *AB Ermi* gjorde i samband med sammanträdet för fjärde kvartalet ett besök på två förråds- och lagerlokaler, som disponeras utanför den egna fabriksbyggnaden, och på några av verkstadens produktionsavdelningar.

Direktör Thorelli, som gästade företagsnämnden, skisserade den aktuella konjunkturbilden. (Se artikeln »Konjunkturläget».)

Direktör Drougge redogjorde för försäljningsläget för *Ermi*-produkter. Han konstaterade bl. a., att försäljningen av elmätare för *Ermi*'s del under 1957 kommer att bli av ungefär samma storlek som 1956, trots att den totala mätarförsäljningen i Sverige gått ned något.

*Brommaverkstaden och AB Ermi*  
5 december 1957

## X-avdelningarna:

### Aktuella montage

Överingenjör Eric Ledin meddelade, att sedan föregående sammanträde har svenska televerket bl. a. beställt utökning av Årsta telefonstation redan innan den tidigare beställda första utbyggnaden hunnit börja monteras. Den största beställningen som har kommit in avser en utökning av närtrafikstationen i Lund.

Sedan föregående nämndsammanträde har sammanlagt 12 000 nr på 500-väljarestationer satts i drift. Bland de idriftsatta stationerna kan nämnas Linköping med 2 000 nr och Tureberg, Västerås och Östersund med vardera 1 500 nr.

Montagearbete på stationer med 500-väljare pågår för närvarande bl. a. i Hässelby (3 000 nr), Farsta (4 000 nr) och Biskopsgården (4 000 nr). I Skövde pågår montage av en station på 6 600 nr enligt Televerkets markörsystem. (Stationen har satts i drift den 19 januari 1958.)

#### Studiebesök

Stationsmontagens företagsnämnd besökte i samband med sitt sammanträde X-avdelningarnas komponentlaboratorium, där ingenjör Åkesson inledde med några ord om det kontroll- och provningsarbete som måste utföras på våra konstruktioner för att de skall uppfylla de krav, som vi i dagens läge ställer på telefonstationsutrustningar. Därefter såg företagsnämnden en film om koordinatväljarens anvisare och kontakterna på reläer. Filmen visade funktionen hos anvisarna och reläkontakterna i extrem ultrarapid. Filmen hade inspelats med hjälp av en filmkamera som har en bildhastighet av 3 000 bilder per sekund.

*Stationsmontagen 9 december 1957*

### Företagsnämnden ser på KA:s nya lokaler

Vid sammanträdet med företagsnämnden i Karlskrona lämnade disponent Olsson den sedvanliga redogörelsen över det aktuella läget. Vidare redogjorde hr Olsson i samband med en rundvandring genom den nya delen av fabriken för hur man beräknar disponera de nya lokalerna.

#### Glimtar från en studieresa i Tyskland och Schweiz

Ing. Österlin, som erhållit stipendium från Telefonaktiebolaget L M Ericssons stiftelse för utdelande av resestipendier och andra bidrag för utbildning för att i Tyskland och Schweiz studera arbetsstudietekniska problem, kåserade om sin resa.

Hr Österlin sade bl. a., att många av Tysklands industrier fått svåra bombskador under kriget, vilket medfört att de i dag har mycket nybyggda lokaler. Tillverkningen är ofta starkt mekaniserad och maskinerna står ofta tätt, vilket gör att de interna transporterna blir av mindre omfattning. Fortsättningsvis gav hr Österlin en del glimtar från de olika fabriker han besökt. Från besöket hos Maschinen Fabrik Weingarten framhöll han bl. a., att alla mekaniska arbeten utfördes på rena ackord och att tidackord tillämpades här liksom på alla andra platser i Tyskland. Ackordsättningen sker på basis av syntetiska underlag.

Arbetstakten var något högre i Tyskland än här, ansåg hr Österlin. Takten i Schweiz verkade däremot att vara ungefär som här hemma.

Som avslutning på sammanträdet visade hr Österlin en del bilder från sin resa.

*Karlskronafabriken 25 november 1957*

### Kåseri från studieresa vid KV:s företagsnämnd

Ingenjörerna Nils Eriksson och Gösta Engzell redogjorde för en del intryck från deras studieresa till USA. Resan kom till stånd närmast med anledning av det samarbetsavtal, som KV nu har med Western Electric beträffande alpeth- och stalpethmantlar. En alpethmantel är en mantel för plastisolerade kablar, bestående av korrugerad aluminium och polyeten. En stalpethmantel är av liknande konstruktion men för pappersisolerade kablar. Tillverkningen av kablar med dessa mantlar togs ursprungligen upp på grund av blybrist. När tillverkningen sker i mycket stora serier, har emellertid kablarna blivit konkurrenskraftiga. Tillverkningen fordrar stora investeringar i maskiner. Bell System, koncernbildningen i vilken Western Electric är tillverkande bolag, har emellertid ett mycket stort behov av kablar.

Beträffande tillverkningsviden observerade man bl. a. de höga maskinhastigheterna. Western Electric har vidare lyckats lägga driften så att en man kan bevaka ett större antal sprutor än som är normalt hos oss. De använder sig också av större trummor än vi. Viss isolerad tråd spolas vidare i fat i stället för på trummor.

Western Electric beräknar att till väsentlig del arbeta i tre-skift. I Amerika tycks ej förekomma den växling i skiftgången, som vi här är vana vid, utan det tycks vara så att en man anställs att arbeta exempelvis nattskift. Han kan naturligtvis senare bli »befordrad» att arbeta dagskift.

*Kabelverket Älvsjö 13 november 1957*

## ALPHA:



Företagsnämnden vid Alpha i Sundbyberg diskuterade den allmänna ekonomiska situationen ur såväl internationell som nationell synpunkt.

Från verkstadsklubbens sida framhölls, att i ett läge där driften måhända måste inskränkas på verkstadssidan, var det av synnerlig vikt att möjligheterna till rationaliseringar och inskränkningar på kontorsidan även tillvaratogs. Man var dock fullt medveten om att detta icke fick inkräkta på företagets insats vad beträffar den tekniska utvecklingen.

Hr Thorén redogjorde sedan för omsättningen under de senaste åren samt gick igenom budgeten för 1958. Därav framgick att man för år 1958 hade ett emotse en minskning i såväl ordergång som fakturering gentemot moderbolaget, under det att man såväl beträffande den mekaniska sidan som installationsmaterialet hyste förhoppning om att i huvudsak kunna upprätthålla samma sysselsättningsgrad som 1957.

*AB Alpha, Sundbyberg, 28 november 1957*

### HF: Utlandsförsäljningen

Företagsnämnden vid Huvudfabriken gjorde i samband med sitt sammanträde under fjärde kvartalet 1957 en rundvandring i det nya kontorshuset i Midsommarkransen. I anslutning till denna punkt såg företagsnämnden en film som har inspelats under byggnationen.

Förutom dagsläget – behandlat på annan plats i bilagan – diskuterade företagsnämnden frågan om hur bolaget säljer på utlandet. Bolagets verkställande direktör hr Åberg redogjorde för de försäljningsansträngningar som göras och hur försäljningsläget i olika delar av världen är för närvarande. Han nämnde bl. a., att telefonaffärer är av mycket långfristig natur. De order som tagas hem i dag vad det gäller försäljningen till förvaltningarna av telefonstationer, började i regel bearbetas för kanske 4 à 5 år sedan. En av de faktorer, som nu påverkar företagets försäljningsmöjligheter, är den kapitalknapphet som gör sig gällande på de flesta håll i världen och som betyder att det krävs stora krediter från leverantörens sida.

*Huvudfabriken 22 november 1957*